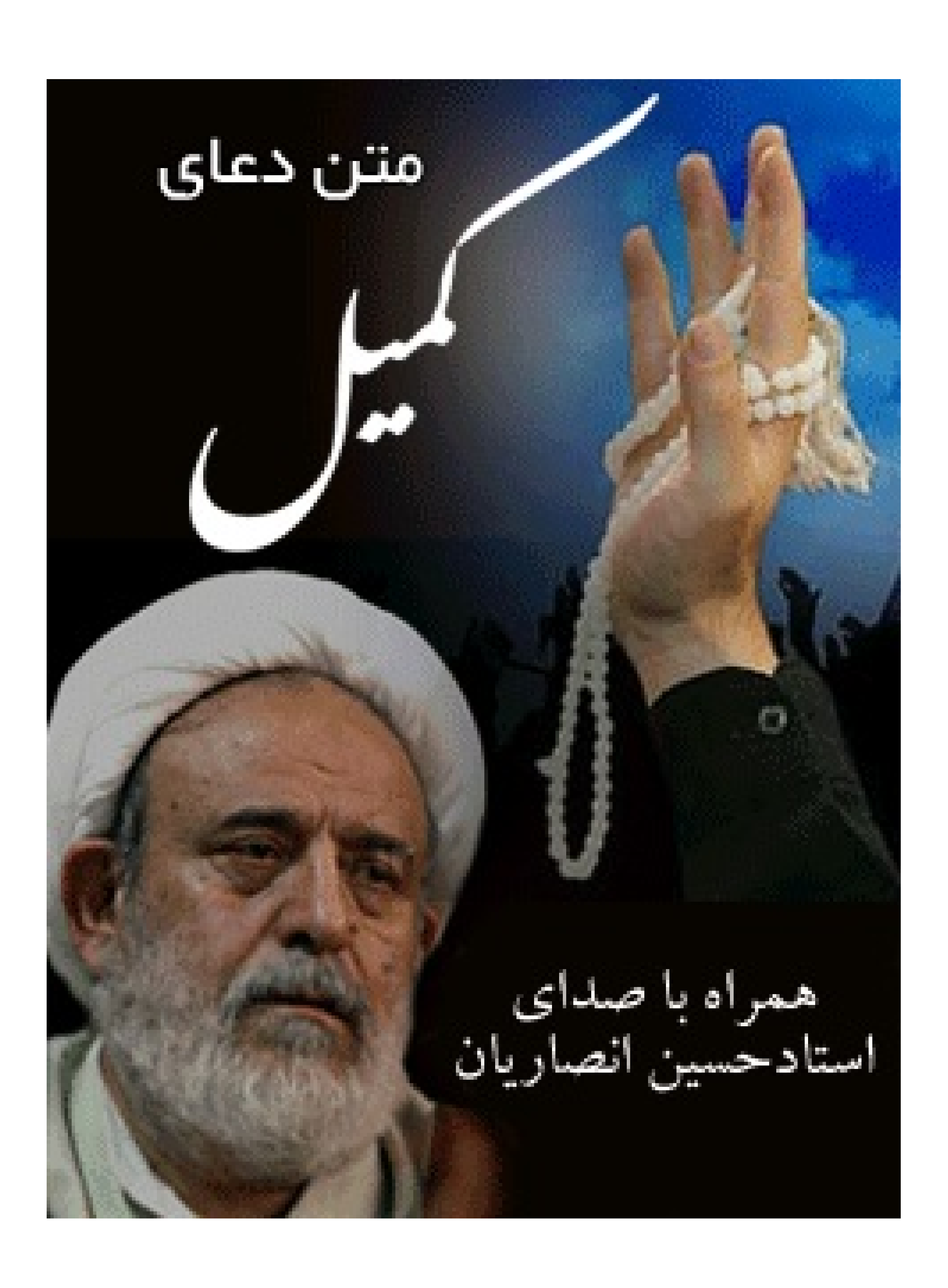

متن دعای
کمیل
همراه با صدای
استادحسین انصاریان

بسم الله الرحمن الرحیم

متن دعای کمیل با صدای استاد حسین انصاریان

نویسنده:

شیخ عباس قمی (ره)

ناشر چاپی:

برهان

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

متن دعای کمیل با صدای استاد حسین انصاریان

مشخصات کتاب

سرشناسه: قمی عباس ۱۲۵۴ - ۱۳۱۹. عنوان قراردادی: مفاتیح الجنان. فارسی - عربی. برگزیده عنوان و نام پدیدآور: منتخب مفاتیح الجنان تالیف عباس قمی [به خط محمد باقر شریف . مشخصات نشر: تهران برهان ۱۳۷۹. مشخصات ظاهری: [۵۱۲] ص ۱۲/۵×۹ س‌م. شابک: ۶۵۰۰ ریال ۹۶۴-۶۰۷۲-۲۱-۶: ؛ ۷۰۰۰ ریال چاپ دوم ؛ ۷۵۰۰ ریال چاپ سوم یادداشت: فارسی - عربی یادداشت: چاپ دوم: ۱۳۸۰. یادداشت: چاپ سوم ۱۳۸۱. یادداشت: عنوان روی جلد: مفاتیح الجنان عنوان روی جلد: مفاتیح الجنان موضوع: قرآن. برگزیده‌ها -ترجمه‌ها موضوع: دعاها موضوع: زیارتنامه‌ها رده بندی کنگره: BP۲۶۷/۸ /ق۹ م۷۰۴۲۱۲۸ رده بندی دیویی: ۲۹۷/۷۷۲ شماره کتابشناسی ملی: م ۷۹-۱۱۵۶۳

متن

~DOA-KOMYLE-ostad-hosein-ansariyan.mp۳ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمنِ الرَّحِیمِ ^M۰۱.png اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ بِرَحْمَتِکَ الَّتِی وَسِعَتْ کُلَّ شَیْءٍ وَ بِقُوَّتِکَ الَّتِی قَهَرْتَ بِهَا کُلَّ شَیْءٍ وَ خَضَعَ لَهَا کُلُّ شَیْءٍ وَ ذَلَّ لَهَا کُلُّ شَیْءٍ وَ بِجَبَرُوتِکَ الَّتِی غَلَبْتَ بِهَا کُلَّ شَیْءٍ وَ بِعِزَّتِکَ الَّتِی لاَ یَقُومُ لَهَا شَیْءٌ وَ بِعَظَمَتِکَ الَّتِی مَلَأَتْ کُلَّ شَیْءٍ وَ بِسُلْطَانِکَ الَّذِی عَلاَ کُلَّ شَیْءٍ وَ بِوَجْهِکَ الْبَاقِی بَعْدَ فَنَاءِ کُلِّ شَیْءٍ وَ بِأَسْمَائِکَ الَّتِی مَلَأَتْ (غَلَبَتْ) أَرْکَانَ کُلِّ شَیْءٍ وَ بِعِلْمِکَ الَّذِی أَحَاطَ بِکُلِّ شَیْءٍ وَ بِنُورِ وَجْهِکَ الَّذِی أَضَاءَ لَهُ کُلُّ شَیْءٍ یَا نُورُ یَا قُدُّوسُ یَا أَوَّلَ الْأَوَّلِینَ وَ یَا آخِرَ الْآخِرِینَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِیَ الذُّنُوبَ الَّتِی تَهْتِکُ الْعِصَمَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِیَ الذُّنُوبَ الَّتِی تُنْزِلُ النِّقَمَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِیَ الذُّنُوبَ الَّتِی تُغَیِّرُ النِّعَمَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِیَ الذُّنُوبَ الَّتِی تَحْبِسُ الدُّعَاءَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِیَ الذُّنُوبَ الَّتِی تُنْزِلُ الْبَلاَءَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِی کُلَّ ذَنْبٍ أَذْنَبْتُهُ وَ کُلَّ خَطِیئَةٍ أَخْطَأْتُهَا اللَّهُمَّ إِنِّی أَتَقَرَّبُ إِلَیْکَ بِذِکْرِکَ وَ أَسْتَشْفِعُ بِکَ إِلَی نَفْسِکَ وَ أَسْأَلُکَ بِجُودِکَ أَنْ تُدْنِیَنِی مِنْ قُرْبِکَ وَ أَنْ تُوزِعَنِی شُکْرَکَ وَ أَنْ تُلْهِمَنِی ذِکْرَکَ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ سُؤَالَ خَاضِعٍ مُتَذَلِّلٍ خَاشِعٍ أَنْ تُسَامِحَنِی وَ تَرْحَمَنِی وَ تَجْعَلَنِی بِقِسْمِکَ رَاضِیاً قَانِعاً وَ فِی جَمِیعِ الْأَحْوَالِ مُتَوَاضِعاً اللَّهُمَّ وَ أَسْأَلُکَ سُؤَالَ مَنِ اشْتَدَّتْ فَاقَتُهُ وَ أَنْزَلَ بِکَ عِنْدَ الشَّدَائِدِ حَاجَتَهُ وَ عَظُمَ فِیمَا عِنْدَکَ رَغْبَتُهُ اللَّهُمَّ عَظُمَ سُلْطَانُکَ وَ عَلاَ مَکَانُکَ وَ خَفِیَ مَکْرُکَ وَ ظَهَرَ أَمْرُکَ وَ غَلَبَ قَهْرُکَ وَ جَرَتْ قُدْرَتُکَ وَ لاَ یُمْکِنُ الْفِرَارُ مِنْ حُکُومَتِکَ اللَّهُمَّ لاَ أَجِدُ لِذُنُوبِی غَافِراً وَ لاَ لِقَبَائِحِی سَاتِراً وَ لاَ لِشَیْءٍ مِنْ عَمَلِیَ الْقَبِیحِ بِالْحَسَنِ مُبَدِّلاً غَیْرَکَ لاَ إِلَهَ إِلاَّ أَنْتَ سُبْحَانَکَ وَ بِحَمْدِکَ ظَلَمْتُ نَفْسِی وَ تَجَرَّأْتُ بِجَهْلِی وَ سَکَنْتُ إِلَی قَدِیمِ ذِکْرِکَ لِی وَ مَنِّکَ عَلَیَّ اللَّهُمَّ مَوْلاَیَ کَمْ مِنْ قَبِیحٍ سَتَرْتَهُ وَ کَمْ مِنْ فَادِحٍ مِنَ الْبَلاَءِ أَقَلْتَهُ (أَمَلْتَهُ) وَ کَمْ مِنْ عِثَارٍ وَقَیْتَهُ ^M۰۲.png وَ کَمْ مِنْ مَکْرُوهٍ دَفَعْتَهُ وَ کَمْ مِنْ ثَنَاءٍ جَمِیلٍ لَسْتُ أَهْلاً لَهُ نَشَرْتَهُ اللَّهُمَّ عَظُمَ بَلاَئِی وَ أَفْرَطَ بِی سُوءُ حَالِی وَ قَصُرَتْ (قَصَّرَتْ) بِی أَعْمَالِی وَ قَعَدَتْ بِی أَغْلاَلِی وَ حَبَسَنِی عَنْ نَفْعِی بُعْدُ أَمَلِی (آمَالِی) وَ خَدَعَتْنِی الدُّنْیَا بِغُرُورِهَا وَ نَفْسِی بِجِنَایَتِهَا (بِخِیَانَتِهَا) وَ مِطَالِی یَا سَیِّدِی فَأَسْأَلُکَ بِعِزَّتِکَ أَنْ لاَ یَحْجُبَ عَنْکَ دُعَائِی سُوءُ عَمَلِی وَ فِعَالِی وَ لاَ تَفْضَحْنِی بِخَفِیِّ مَا اطَّلَعْتَ عَلَیْهِ مِنْ سِرِّی وَ لاَ تُعَاجِلْنِی بِالْعُقُوبَةِ عَلَی مَا عَمِلْتُهُ فِی خَلَوَاتِی مِنْ سُوءِ فِعْلِی وَ إِسَاءَتِی وَ دَوَامِ تَفْرِیطِی وَ جَهَالَتِی وَ کَثْرَةِ شَهَوَاتِی وَ غَفْلَتِی وَ کُنِ اللَّهُمَّ بِعِزَّتِکَ لِی فِی کُلِّ الْأَحْوَالِ (فِی الْأَحْوَالِ کُلِّهَا) رَءُوفاً وَ عَلَیَّ فِی جَمِیعِ الْأُمُورِ عَطُوفاً إِلَهِی وَ رَبِّی مَنْ لِی غَیْرُکَ أَسْأَلُهُ کَشْفَ ضُرِّی وَ النَّظَرَ فِی أَمْرِی إِلَهِی وَ مَوْلاَیَ أَجْرَیْتَ عَلَیَّ حُکْماً اتَّبَعْتُ فِیهِ هَوَی نَفْسِی وَ لَمْ أَحْتَرِسْ فِیهِ مِنْ تَزْیِینِ عَدُوِّی فَغَرَّنِی بِمَا أَهْوَی وَ أَسْعَدَهُ عَلَی ذَلِکَ الْقَضَاءُ فَتَجَاوَزْتُ بِمَا جَرَی عَلَیَّ مِنْ ذَلِکَ بَعْضَ (مِنْ نَقْضِ) حُدُودِکَ وَ خَالَفْتُ بَعْضَ أَوَامِرِکَ فَلَکَ الْحَمْدُ (الْحُجَّةُ) عَلَیَّ فِی جَمِیعِ ذَلِکَ وَ لاَ حُجَّةَ لِی فِیمَا جَرَی عَلَیَّ فِیهِ قَضَاؤُکَ وَ أَلْزَمَنِی حُکْمُکَ وَ بَلاَؤُکَ وَ قَدْ أَتَیْتُکَ یَا إِلَهِی بَعْدَ تَقْصِیرِی وَ إِسْرَافِی عَلَی نَفْسِی مُعْتَذِراً نَادِماً مُنْکَسِراً مُسْتَقِیلاً مُسْتَغْفِراً مُنِیباً مُقِرّاً مُذْعِناً مُعْتَرِفاً لاَ أَجِدُ مَفَرّاً مِمَّا کَانَ مِنِّی وَ لاَ مَفْزَعاً أَتَوَجَّهُ إِلَیْهِ فِی أَمْرِی غَیْرَ قَبُولِکَ عُذْرِی وَ إِدْخَالِکَ إِیَّایَ فِی سَعَةِ (سَعَةٍ مِنْ) رَحْمَتِکَ اللَّهُمَّ (إِلَهِی)

فَاقْبَلْ عُذْرِی وَ ارْحَمْ شِدَّهَٔ ضُرِّی وَ فُکَّنِی مِنْ شَدِّ وَثَاقِی یَا رَبِّ ارْحَمْ ضَعْفَ بَدَنِی وَ رِقَّهَٔ جِلْدِی وَ دِقَّهَٔ عَظْمِی یَا مَنْ بَدَأَ خَلْقِی وَ ذِکْرِی وَ تَرْبِیَتِی وَ بِرِّی وَ تَغْذِیَتِی هَبْنِی لاِبْتِدَاءِ کَرَمِکَ وَ سَالِفِ بِرِّکَ بِی یَا إِلَهِی وَ سَیِّدِی وَ رَبِّی أَ تُرَاکَ مُعَذِّبِی بِنَارِکَ بَعْدَ تَوْحِیدِکَ وَ بَعْدَ مَا^ M۰۳.png انْطَوَی عَلَیْهِ قَلْبِی مِنْ مَعْرِفَتِکَ وَ لَهِجَ بِهِ لِسَانِی مِنْ ذِکْرِکَ وَ اعْتَقَدَهُ ضَمِیرِی مِنْ حُبِّکَ وَ بَعْدَ صِدْقِ اعْتِرَافِی وَ دُعَائِی خَاضِعاً لِرُبُوبِیَّتِکَ هَیْهَاتَ أَنْتَ أَکْرَمُ مِنْ أَنْ تُضَیِّعَ مَنْ رَبَّیْتَهُ أَوْ تُبْعِدَ (تُبَعِّدَ) مَنْ أَدْنَیْتَهُ أَوْ تُشَرِّدَ مَنْ آوَیْتَهُ أَوْ تُسَلِّمَ إِلَی الْبَلاَءِ مَنْ کَفَیْتَهُ وَ رَحِمْتَهُ وَ لَیْتَ شِعْرِی یَا سَیِّدِی وَ إِلَهِی وَ مَوْلاَیَ أَ تُسَلِّطُ النَّارَ عَلَی وُجُوهٍ خَرَّتْ لِعَظَمَتِکَ سَاجِدَهًٔ وَ عَلَی أَلْسُنٍ نَطَقَتْ بِتَوْحِیدِکَ صَادِقَهًٔ وَ بِشُکْرِکَ مَادِحَهًٔ وَ عَلَی قُلُوبٍ اعْتَرَفَتْ بِإِلَهِیَّتِکَ مُحَقِّقَهًٔ وَ عَلَی ضَمَائِرَ حَوَتْ مِنَ الْعِلْمِ بِکَ حَتَّی صَارَتْ خَاشِعَهًٔ وَ عَلَی جَوَارِحَ سَعَتْ إِلَی أَوْطَانِ تَعَبُّدِکَ طَائِعَهًٔ وَ أَشَارَتْ بِاسْتِغْفَارِکَ مُذْعِنَهًٔ مَا هَکَذَا الظَّنُّ بِکَ وَ لاَ أُخْبِرْنَا بِفَضْلِکَ عَنْکَ یَا کَرِیمُ یَا رَب وَ أَنْتَ تَعْلَمُ ضَعْفِی عَنْ قَلِیلٍ مِنْ بَلاَءِ الدُّنْیَا وَ عُقُوبَاتِهَا وَ مَا یَجْرِی فِیهَا مِنَ الْمَکَارِهِ عَلَی أَهْلِهَا عَلَی أَنَّ ذَلِکَ بَلاَءٌ وَ مَکْرُوهٌ قَلِیلٌ مَکْثُهُ یَسِیرٌ بَقَاؤُهُ قَصِیرٌ مُدَّتُهُ فَکَیْفَ احْتِمَالِی لِبَلاَءِ الْآخِرَهِٔ وَ جَلِیلِ (حُلُولِ) وُقُوعِ الْمَکَارِهِ فِیهَا وَ هُوَ بَلاَءٌ تَطُولُ مُدَّتُهُ وَ یَدُومُ مَقَامُهُ وَ لاَ یُخَفَّفُ عَنْ أَهْلِهِ لِأَنَّهُ لاَ یَکُونُ إِلاَّ عَنْ غَضَبِکَ وَ انْتِقَامِکَ وَ سَخَطِکَ وَ هَذَا مَا لاَ تَقُومُ لَهُ السَّمَاوَاتُ وَ الْأَرْضُ یَا سَیِّدِی فَکَیْفَ لِی (بِی) وَ أَنَا عَبْدُکَ الضَّعِیفُ الذَّلِیلُ الْحَقِیرُ الْمِسْکِینُ الْمُسْتَکِینُ یَا إِلَهِی وَ رَبِّی وَ سَیِّدِی وَ مَوْلاَیَ لِأَیِّ الْأُمُورِ إِلَیْکَ أَشْکُو وَ لِمَا مِنْهَا أَضِجُّ وَ أَبْکِی لِأَلِیمِ الْعَذَابِ وَ شِدَّتِهِ أَمْ لِطُولِ الْبَلاَءِ وَ مُدَّتِهِ فَلَئِنْ صَیَّرْتَنِی لِلْعُقُوبَاتِ مَعَ أَعْدَائِکَ وَ جَمَعْتَ بَیْنِی وَ بَیْنَ أَهْلِ بَلاَئِکَ وَ فَرَّقْتَ بَیْنِی وَ بَیْنَ أَحِبَّائِکَ وَ أَوْلِیَائِکَ فَهَبْنِی یَا إِلَهِی وَ سَیِّدِی وَ مَوْلاَیَ وَ رَبِّی صَبَرْتُ عَلَی عَذَابِکَ فَکَیْفَ أَصْبِرُ عَلَی فِرَاقِکَ وَ هَبْنِی (یَا إِلَهِی) صَبَرْتُ عَلَی حَرِّ نَارِکَ فَکَیْفَ أَصْبِرُ عَنِ النَّظَرِ إِلَی کَرَامَتِکَ أَمْ کَیْفَ أَسْکُنُ فِی النَّارِ وَ رَجَائِی عَفْوُکَ فَبِعِزَّتِکَ یَا سَیِّدِی وَ مَوْلاَیَ أُقْسِمُ صَادِقاً لَئِنْ تَرَکْتَنِی نَاطِقاً لَأَضِجَّنَّ إِلَیْکَ بَیْنَ أَهْلِهَا ضَجِیجَ الْآمِلِینَ (الْآلِمِینَ) وَ لَأَصْرُخَنَّ إِلَیْکَ صُرَاخَ الْمُسْتَصْرِخِینَ وَ لَأَبْکِیَنَّ عَلَیْکَ بُکَاءَ الْفَاقِدِینَ وَ لَأُنَادِیَنَّکَ أَیْنَ کُنْتَ یَا وَلِیَّ الْمُؤْمِنِینَ یَا غَایَهَٔ آمَالِ الْعَارِفِینَ یَا غِیَاثَ الْمُسْتَغِیثِینَ یَا حَبِیبَ قُلُوبِ الصَّادِقِینَ وَ یَا إِلَهَ الْعَالَمِینَ أَ فَتُرَاکَ سُبْحَانَکَ یَا إِلَهِی وَ بِحَمْدِکَ تَسْمَعُ فِیهَا صَوْتَ عَبْدٍ^ M۰۴.png مُسْلِمٍ سُجِنَ (یُسْجَنُ) فِیهَا بِمُخَالَفَتِهِ وَ ذَاقَ طَعْمَ عَذَابِهَا بِمَعْصِیَتِهِ وَ حُبِسَ بَیْنَ أَطْبَاقِهَا بِجُرْمِهِ وَ جَرِیرَتِهِ وَ هُوَ یَضِجُّ إِلَیْکَ ضَجِیجَ مُؤَمِّلٍ لِرَحْمَتِکَ وَ یُنَادِیکَ بِلِسَانِ أَهْلِ تَوْحِیدِکَ وَ یَتَوَسَّلُ إِلَیْکَ بِرُبُوبِیَّتِکَ یَا مَوْلاَیَ فَکَیْفَ یَبْقَی فِی الْعَذَابِ وَ هُوَ یَرْجُو مَا سَلَفَ مِنْ حِلْمِکَ أَمْ کَیْفَ تُؤْلِمُهُ النَّارُ وَ هُوَ یَأْمُلُ فَضْلَکَ وَ رَحْمَتَکَ أَمْ کَیْفَ یُحْرِقُهُ لَهِیبُهَا وَ أَنْتَ تَسْمَعُ صَوْتَهُ وَ تَرَی مَکَانَهُ أَمْ کَیْفَ یَشْتَمِلُ عَلَیْهِ زَفِیرُهَا وَ أَنْتَ تَعْلَمُ ضَعْفَهُ أَمْ کَیْفَ یَتَقَلْقَلُ بَیْنَ أَطْبَاقِهَا وَ أَنْتَ تَعْلَمُ صِدْقَهُ أَمْ کَیْفَ تَزْجُرُهُ زَبَانِیَتُهَا وَ هُوَ یُنَادِیکَ یَا رَبَّهْ أَمْ کَیْفَ یَرْجُو فَضْلَکَ فِی عِتْقِهِ مِنْهَا فَتَتْرُکُهُ (فَتَتْرُکَهُ) فِیهَا هَیْهَاتَ مَا ذَلِکَ الظَّنُّ بِکَ وَ لاَ الْمَعْرُوفُ مِنْ فَضْلِکَ وَ لاَ مُشْبِهٌ لِمَا عَامَلْتَ بِهِ الْمُوَحِّدِینَ مِنْ بِرِّکَ وَ إِحْسَانِکَ فَبِالْیَقِینِ أَقْطَعُ لَوْ لاَ مَا حَکَمْتَ بِهِ مِنْ تَعْذِیبِ جَاحِدِیکَ وَ قَضَیْتَ بِهِ مِنْ إِخْلاَدِ مُعَانِدِیکَ لَجَعَلْتَ النَّارَ کُلَّهَا بَرْداً وَ سَلاَماً وَ مَا کَانَ (کَانَتْ) لِأَحَدٍ فِیهَا مَقَرّاً وَ لاَ مُقَاماً (مَقَاماً) لَکِنَّکَ تَقَدَّسَتْ أَسْمَاؤُکَ أَقْسَمْتَ أَنْ تَمْلَأَهَا مِنَ الْکَافِرِینَ مِنَ الْجِنَّهِٔ وَ النَّاسِ أَجْمَعِینَ وَ أَنْ تُخَلِّدَ فِیهَا الْمُعَانِدِینَ وَ أَنْتَ جَلَّ ثَنَاؤُکَ قُلْتَ مُبْتَدِئاً وَ تَطَوَّلْتَ بِالْإِنْعَامِ مُتَکَرِّماً أَ فَمَنْ کَانَ مُؤْمِناً کَمَنْ کَانَ فَاسِقاً لاَ یَسْتَوُونَ إِلَهِی وَ سَیِّدِی فَأَسْأَلُکَ بِالْقُدْرَهِٔ الَّتِی قَدَّرْتَهَا وَ بِالْقَضِیَّهِٔ الَّتِی حَتَمْتَهَا وَ حَکَمْتَهَا وَ غَلَبْتَ مَنْ عَلَیْهِ أَجْرَیْتَهَا أَنْ تَهَبَ لِی فِی هَذِهِ اللَّیْلَهِٔ وَ فِی هَذِهِ السَّاعَهِٔ کُلَّ جُرْمٍ أَجْرَمْتُهُ وَ کُلَّ ذَنْبٍ أَذْنَبْتُهُ وَ کُلَّ قَبِیحٍ أَسْرَرْتُهُ وَ کُلَّ جَهْلٍ عَمِلْتُهُ کَتَمْتُهُ أَوْ أَعْلَنْتُهُ أَخْفَیْتُهُ أَوْ أَظْهَرْتُهُ وَ کُلَّ سَیِّئَهٍٔ أَمَرْتَ بِإِثْبَاتِهَا الْکِرَامَ الْکَاتِبِینَ الَّذِینَ وَکَّلْتَهُمْ بِحِفْظِ مَا یَکُونُ مِنِّی وَ جَعَلْتَهُمْ شُهُوداً عَلَیَّ مَعَ جَوَارِحِی وَ کُنْتَ أَنْتَ الرَّقِیبَ عَلَیَّ مِنْ وَرَائِهِمْ وَ الشَّاهِدَ لِمَا خَفِیَ عَنْهُمْ وَ بِرَحْمَتِکَ أَخْفَیْتَهُ وَ بِفَضْلِکَ سَتَرْتَهُ^ M۰۵.png وَ أَنْ تُوَفِّرَ حَظِّی مِنْ کُلِّ خَیْرٍ أَنْزَلْتَهُ (تُنْزِلُهُ) أَوْ إِحْسَانٍ فَضَّلْتَهُ (تُفَضِّلُهُ) أَوْ بِرٍّ نَشَرْتَهُ (تَنْشُرُهُ) أَوْ رِزْقٍ بَسَطْتَهُ (تَبْسُطُهُ) أَوْ ذَنْبٍ تَغْفِرُهُ أَوْ خَطَإٍ تَسْتُرُهُ یَا رَبِّ یَا رَبِّ یَا رَب یَا إِلَهِی وَ سَیِّدِی وَ مَوْلاَیَ وَ مَالِکَ رِقِّی یَا مَنْ بِیَدِهِ نَاصِیَتِی یَا عَلِیماً بِضُرِّی (بِفَقْرِی) وَ مَسْکَنَتِی یَا خَبِیراً بِفَقْرِی وَ فَاقَتِی یَا رَبِّ یَا رَبِّ یَا رَب أَسْأَلُکَ بِحَقِّکَ وَ قُدْسِکَ وَ أَعْظَمِ صِفَاتِکَ وَ أَسْمَائِکَ أَنْ تَجْعَلَ أَوْقَاتِی مِنَ (فِی) اللَّیْلِ وَ النَّهَارِ بِذِکْرِکَ مَعْمُورَهًٔ وَ بِخِدْمَتِکَ مَوْصُولَهًٔ وَ أَعْمَالِی عِنْدَکَ مَقْبُولَهًٔ حَتَّی تَکُونَ أَعْمَالِی وَ أَوْرَادِی (إِرَادَتِی) کُلُّهَا وِرْداً وَاحِداً وَ حَالِی فِی خِدْمَتِکَ سَرْمَداً یَا سَیِّدِی یَا مَنْ عَلَیْهِ مُعَوَّلِی یَا مَنْ إِلَیْهِ شَکَوْتُ أَحْوَالِی یَا رَبِّ یَا رَبِّ

يَا رَبِ قَوِّ عَلَى خِدْمَتِكَ جَوَارِحِي وَ اشْدُدْ عَلَى الْعَزِيمَةِ جَوَانِحِي وَ هَبْ لِيَ الْجِدَّ فِي خَشْيَتِكَ وَ الدَّوَامَ فِي الاتِّصَالِ بِخِدْمَتِكَ حَتَّى أَسْرَحَ إِلَيْكَ فِي مَيَادِينِ السَّابِقِينَ وَ أُسْرِعَ إِلَيْكَ فِي الْبَارِزِينَ (الْمُبَادِرِينَ) وَ أَشْتَاقَ إِلَى قُرْبِكَ فِي الْمُشْتَاقِينَ وَ أَدْنُوَ مِنْكَ دُنُوَّ الْمُخْلِصِينَ وَ أَخَافَكَ مَخَافَةَ الْمُوقِنِينَ وَ أَجْتَمِعَ فِي جِوَارِكَ مَعَ الْمُؤْمِنِينَ اللَّهُمَّ وَ مَنْ أَرَادَنِي بِسُوءٍ فَأَرِدْهُ وَ مَنْ كَادَنِي فَكِدْهُ وَ اجْعَلْنِي مِنْ أَحْسَنِ عَبِيدِكَ نَصِيباً عِنْدَكَ وَ أَقْرَبِهِمْ مَنْزِلَةً مِنْكَ وَ أَخَصِّهِمْ زُلْفَةً لَدَيْكَ فَإِنَّهُ لاَ يُنَالُ ذَلِكَ إِلاَّ بِفَضْلِكَ وَ جُدْ لِي بِجُودِكَ وَ اعْطِفْ عَلَيَّ بِمَجْدِكَ وَ احْفَظْنِي بِرَحْمَتِكَ وَ اجْعَلْ لِسَانِي بِذِكْرِكَ لَهِجاً وَ قَلْبِي بِحُبِّكَ مُتَيَّماً وَ مُنَّ عَلَيَّ بِحُسْنِ إِجَابَتِكَ وَ أَقِلْنِي عَثْرَتِي وَ اغْفِرْ زَلَّتِي فَإِنَّكَ قَضَيْتَ عَلَى عِبَادِكَ بِعِبَادَتِكَ وَ أَمَرْتَهُمْ بِدُعَائِكَ وَ ضَمِنْتَ لَهُمُ الْإِجَابَةَ فَإِلَيْكَ يَا رَبِّ نَصَبْتُ وَجْهِي وَ إِلَيْكَ يَا رَبِّ مَدَدْتُ يَدِي فَبِعِزَّتِكَ اسْتَجِبْ لِي دُعَائِي وَ بَلِّغْنِي مُنَايَ وَ لاَ تَقْطَعْ مِنْ فَضْلِكَ رَجَائِي وَ اكْفِنِي شَرَّ الْجِنِّ وَ الْإِنْسِ مِنْ أَعْدَائِي يَا سَرِيعَ الرِّضَا اغْفِرْ لِمَنْ لاَ يَمْلِكُ إِلاَّ الدُّعَاءَ فَإِنَّكَ فَعَّالٌ لِمَا تَشَاءُ يَا مَنِ اسْمُهُ دَوَاءٌ وَ ذِكْرُهُ شِفَاءٌ وَ طَاعَتُهُ غِنًى ارْحَمْ مَنْ رَأْسُ مَالِهِ الرَّجَاءُ وَ سِلاَحُهُ الْبُكَاءُ يَا سَابِغَ النِّعَمِ يَا دَافِعَ النِّقَمِ يَا نُورَ^ M۰۶.png الْمُسْتَوْحِشِينَ فِي الظُّلَمِ يَا عَالِماً لاَ يُعَلَّمُ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ افْعَلْ بِي مَا أَنْتَ أَهْلُهُ وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَى رَسُولِهِ وَ الْأَئِمَّةِ الْمَيَامِينِ مِنْ آلِهِ (أَهْلِهِ) وَ سَلَّمَ تَسْلِيماً (كَثِيراً)

ترجمه

خدایا از تو درخواست میکنم بآن رحمت بی‌انتهایت که همه موجودات را فراگرفته است و بتوانایی بی‌حدت که بر هر چیز مسلط و قاهر است و همه اشیاء خاضع و مطیع اوست و تمام عزتها در مقابلش ذلیل و زبون است و به مقام جبروت و بزرگیت که همه قدرتها برابر او مغلوب است و به عزت و اقتدارت که هر مقتدری از مقاومتش عاجز است و به عظمت و بزرگیت که سراسر عالم را مشحون کرده است و به سلطنت و پادشاهیت که بر تمام قوای عالم برتری دارد و بذات پاکت که پس از فنای همه موجودات باقی ابدی است و بنامهای مبارکت که در همه ارکان عالم هستی تجلی کرده است و به علم ازلیت که بر تمام موجودات محیط است و به نور تجلی ذاتت که همه عالم را روشن ساخته است ای نور حقیقی و ای منزه از توصیف ای پیش از همه سلسله و بعد از همه موجودات پسین خدایا ببخش آن گناهانی را که پرده عصمتم را می‌درد خدایا ببخش آن گناهانی را که بر من کیفر عذاب نازل می‌کند خدایا ببخش آن گناهانی را که در نعمتت را به روی من می‌بندد خدایا ببخش آن گناهانی را که مانع قبول دعاهایم می‌شود خدایا ببخش آن گناهانی را که بر من بلا می‌فرستد خدایا هر گناهی که مرتکب شده‌ام و هر خطایی از من سر زده همه را ببخش ای خدا من به یاد تو بسوی تو تقرب می‌جویم و تو را سوی تو شفیع می‌آورم و از درگاه جود و کرمت مسئلت می‌کنم که مرا به مقام قرب خود نزدیک سازی و شکر و سپاست را به من بیاموزی و ذکر و توجه حضرتت را بر من الهام کنی خدایا از تو مسئلت می‌کنم با سؤالی از روی خضوع و ذلت و خشوع و مسکنت که کار بر من آسان گیری و به حالم ترحم کنی و مرا به قسمت مقدر خود خوشنودو قانع سازی و در هر حال مرا متواضع گردانی خدایا من از تو مانند سائلی در خواست می‌کنم که در شدت فقر و بیچارگی باشد و تنها به درگاه تو در سختیهای عالم عرض حاجت کند و شوق و رغبتش به نعم ابدی که حضور توست باشد ای خدا پادشاهی تو بسیار با عظمت است و مقامت بسی بلند است و مکر و تدبیرت در امور پنهان است و فرمانت در جهان هویداست و قهرت بر همه غالب است و قدرتت در همه عالم نافذ است و کسی از قلمرو حکمت فرار نتواند کرد خدایا من کسی که گناهانم ببخشد و بر اعمال زشتم پرده پوشد و کارهای بدم (از لطف و کرم) به کار نیک بدل کند جز تو کسی نمی‌یابم (که خدا این تواند) خدایی جز تو نیست ای ذات پاک و منزه و به حمد تو مشغولم ستم نمودم به خودم و دلیری کردم به نادانی خود و خاطرم آسوده به این بود که همیشه مرا یاد کردی و بر من لطف و احسان فرمودی ای خدا ای مولای من چه بسیار کارهای زشتم مستور کردی و چه بسیار بلاهای سخت از من بگردانیدی و چه بسیار از لغزشها که مرا نگاه داشتی و چه بسیار ناپسندها که از من دور کردی و چه بسیار ثنای نیکو که من لایق آن نبودم و تو از من بر زبانها منتشر ساختی ای خدا غمی بزرگ در دل دارم و حالی بسیار ناخوش و اعمالی نارسا

و زنجیرهـای علایق مرا در بنـد کشـیده و آرزوهای دور و دراز دنیوی از هر سودی مرا باز داشـته و دنیا به خـدعه و غرور و نفس به جنـایت مرا فریب داده است ای خـدای بزرگ و سـید من به عزت و جلالت قسم که عمل بـد و افعال زشت من دعای مرا از اجابتت منع نکنـد و به قبایـح پنهـانم که تنهـا تو بر آن آگاهی مرا مفتضـح و رسوا نگردانی و بر آنچه از اعمال بـد و ناشایسـته‌در خلوت بجا آورده‌ام و تقصـیر و نادانی و کثرت اعمال غفلت و شهوت که کرده‌ام (کرم کن و) زودم به عقوبت مگیر ای خدا به عزت و جلالت سوگنـد که با من در همه حال رأفت و رحمت فرما و در جمیع امور مهربانی کن ای خدا ای پروردگار جز تو من که را دارم تا از او درخواست کنم که غم و رنجم را برطرف سازد و به مآلم از لطف توجه کند ای خدا ای مولای من تو بر من حکم و دسـتوری مقرر فرمـودی و من در آن به نافرمـانی پیرو هـوای نفس گردیـدم و خـود را از وسـوسه دشـمن (نفس و شـیطان) که معصـیتها را در نظرم جلوه‌گر سـاخته و فریبم داد خود را حفـظ نکردم و قضـای آسـمانی نیز مساعـدت کرد تـا آنکه من در این رفتـار از بعض حـدود و احکـامت قـدم بیرون نهادم و در بعضـی اوامرت راه مخالفت پیمودم حال در تمام این امور تو را سـتایش می‌کنم و مرا در آنچه رفته است بر تو هیـچ حجتی نخواهد بود با آنکه در او قضای تو بوده و حکم (تکوینی) و امتحان و آزمایش تو مرا بر آن ملزم ساخته و با این حال بار خـدایا به درگاهت پس از تقصـیر و سـتم بر نفس خود باز آمـده‌ام با عذر خواهی و پشـیمانی و شکسـته دلی و تقاضای عفو و آمرزش و توبه و زاری و تصدیق و اعتراف بر گناه خود نه از آنچه کردم مفری دارم و نه جایی که برای اصـلاح کارم بدانجا روی کنم و پناه برم مگر آنکه تو باز عـذرم بپـذیری و مرا در پناه رحمت بی‌منتهایت داخل کنی ای خـدا عـذرم بپـذیر و بر این حال پریشـانم ترحم فرما و از بنـد سـخت گناهانم رهایی بخش ای پروردگار من بر تن ضـعیف و پوست رقیق و اسـتخوان بی‌طاقتم ترحم کن ای خـدایی که در اول به خلعت وجودم سـرافراز کردی و به لطف یـاد فرمودی و به تربیت‌و نیکی پرورش دادی و بغـذا عنـایت داشتی اینك بهمان سابقه کرم و احسانی که از این پیش با من بودت بر من ببخش ای خـدای من ای سـید و مولای من آیا باور کنم که مرا در آتش می‌سـوزانی بـا وجـود آنکه به توحیـد و یکتـائیت گرویـدم و بـا آنکه دلم به نور معرفتت روشن گردیـد و زبـانم به ذکرت گویا شـد و در باطنم عقـد محبت اسـتوار گردیـد و بعد از آنکه از روی صدق و خضوع و مسـکنت به مقام ربوبیتت اعتراف کردم بسـیار دور است که تو کریمتری از اینکه از نظر بیاندازی کسی را که پرورش داده‌ای آن را یا آنکه دور کنی کسی را که نزد خود کشیده یا برانی آنکه را که به او جا داده‌ای یا بسپاری بسوی بلاء آنکه را که به او کفایت کرده‌ای و رحم نموده‌ای و ای کاش ای خدای من و سید و مولای من بدانستمی که تو آتش قهرت را مسلط می‌کنی بر آن رخسارها که در پیشگاه عظمتت سر به سجده عبودیت نهاده‌انـد یا بر آن زبانها که از روی حقیقت و راستی ناطق به توحیـد تو و گویا به حمـد و سپاس توانـد یا بر آن دلها که از روی صدق و یقین به خدایی تو معترفند یا بر آن جانها که از علم و معرفت در پیشگاه جلالت خاضع و خاشعند یا بر آن اعضایی که مشـتاقانه به مکانهـای عبـادت و جایگاه طاعتت می‌شـتابند و به اعتقاد کامل از درگاه کرمت آمرزش می‌طلبنـد و هیچکس به تو این گمان نمی‌برد و چنین خبری از تو ای خدای با فضل و کرم به ما بندگان نرسیده در صورتی که تو خود بی‌طاقتیم را بر اندك رنج و عـذاب دنیـا و آلاـمش می‌دانی و آنچه جـاری شود در آن از بـد آمـدنی‌های آن بر اهـل آن بـا آنکه رنـج و الم دنیا انـدك است و زمانش کم است و دوامش ناچیز است و مدتش کوتاه است پس من چگونه طاقت آرم و عذاب‌عالم آخرت و آلام سـخت آن عالم را تحمـل کنم و حـال آنکه مـدت آن عـذاب طولانی است و زیست در آن همیشـگی است و هیـچ بر اهل عـذاب در آنجا تخفیفی نیست چنـدان که آن عذاب تنها از قهر و غضب و انتقام توست که هیچکس از اهل آسـمان و زمین تاب و طاقت آن ندارد ای سـید من پس من بنـده نـاتوان ذلیـل و حقیر و فقیر و دور مانـده تو چگونه تاب آن عـذاب دارم ای خـدای من ای پروردگار من و سـید و مولای من از کدامین سـختیهای امورم بسویت شکایت کنم و از کدام یك به درگاهت بنالم و گریه کنم از دردناکی عذاب آخرت بنالم یا از طول مـدت آن بلای سـخت زاری کنم پس تو مرا با دشـمنانت اگر به انواع عقوبت معذب گردانی و با اهل عذابت همراه کنی و از جمع دوستان و خاصانت جدا سازی در آن حال گیرم که بر آتش عذاب تو ای خدای من و سید و مولای من و پروردگار

من صبوری کنم چگونه بر فراق تو صبر توانم کرد و گیرم آنکه بر حرارت آتشت شکیبا باشم چگونه چشم از لطف و کرمت توانم پوشید یا چگونه در آتش دوزخ آرام گیرم با این امیدواری که به عفو و رحمت بی‌منتهایت دارم باری به عزتت ای سید و مولای من به راستی سوگند می‌خورم که اگر مرا با زبان گویا (به دوزخ) گذاری من در میان اهل آتش مانند دادخواهان ناله همی کنم و بسی فریاد می‌زنم بسویت مانند شیون گریه کنندگان و بنالم به آستانت مانند عزیز گم کردگان و به صدای بلند تو را می‌خوانم که ای یاور اهل ایمان و ای منتهای آرزوی عارفان و ای فریادرس‌فریاد خواهان و ای دوست دلهای راستگویان و ای یکتا خدای عالمیان آیا درباره تو ای خدای پاك و منزه و ستوده صفات گمان می‌توان کرد که بشنوی در آتش فریاد بنده مسلمی را که به نافرمانی در دوزخ زندانی شده و سختی عذابت را به کیفر گناه می‌چشد و میان طبقات جهنم به جرم و عصیان محبوس گردیده و ضجه و ناله‌اش با چشم انتظار و امیدواری به رحمت بی‌منتهایت بسوی تو بلند است و به زبان اهل توحید تو را می‌خواند و به ربوبیت متوسل می‌شود باز چگونه در آتش عذاب خواهد ماند در صورتی که به سابقه حلم نامنتهایت چشم دارد یا چگونه آتش به او الم رساند و حال آنکه به فضل و کرمت امیدوار است یا چگونه شراره‌های آتش او را بسوزاند با آنکه تو خدای کریم ناله‌اش را می‌شنوی و می‌بینی مکانش را یا چگونه شعله‌های دوزخ بر او احاطه کند با آنکه ضعف و بی‌طاقتیش را می‌دانی یا چگونه به خود بپیچد و مضطرب بماند در طبقات آتش با آنکه تو به صدق (دعای) او آگاهی یا چگونه مأموران دوزخ او را زجر کنند با آنکه به صدای یا رب یا رب تو را می‌خواند یا چگونه به فضل تو امید آزادی از آتش دوزخ داشته باشد و تو او را به دوزخ واگذاری هیهات که هرگز چنین معروف نباشد و این گمان نرود و به رفتار با بندگان موحدت که همه احسان و عطا بوده این معامله شباهت ندارد پس من به یقین قاطع می‌دانم که اگر تو بر منکران خداییت حکم به آتش قهر خود نکرده و فرمان همیشگی عذاب دوزخ را به معاندان نداده بودی محققا تمام آتش دوزخ را سرد و سالم می‌کردی و هیچکس را در آتش جای و منزل نمی‌دادی و لیکن تو ای خدانامهای مبارکت مقدس است و قسم یاد کرده‌ای که دوزخ را از جمیع کافران جن و انس پر گردانی و مخلد سازی معاندان را در آن عذاب و تو را ستایش بی‌حد سزاست که با وجود آنکه خویش را ثنا گفتی و بهمه انعام نمودی در کتاب خود فرمودی آیا (در آخرت) اهل ایمان با فاسقان یکسانند هرگز یکسان نیستند ای خدای من و سید من از تو درخواست می‌کنم به مقام قدر (و آن قدرت ازلی) که مقدرات عالم بدان کردی و به مقام قضای مبرم که بر هر که فرستادی غالب و قاهر شدی که مرا ببخشی و در گذری در همین شب و همین ساعت هر جرمی و هر گناهی که کرده‌ام و هر کار زشتی پنهان داشته‌ام و هر عملی (مستور و عیان) آشکار یا پنهان به جهالت مرتکب شده‌ام و هر بد کاری که فرشتگان عالم پاك را مأمور نگارش آن نموده‌ای که آن فرشتگان را به حفظ هر چه کرده‌ام موکل ساختی و شاهد اعمالم با جوارح و اعضای من گردانیدی و فوق آن فرشتگان تو خود مراقب من و شاهد و ناظر بر آن اعمال من که از فرشتگان هم به فضل و رحمتت پنهان داشته‌ای همه را ببخشی و نیز درخواست می‌کنم که مرا حظ وافر بخشی از هر خیری که می‌فرستی و هر احسانی که می‌افزایی و هر نیکویی که منتشر می‌سازی و هر رزق و روزی که وسیع می‌گردانی و هر گنه که می‌بخشی و هر خطا که بر آن پرده می‌کشی ای رب من ای رب من ای رب من ای خدای من ای سید و مولای من ای کسی که زمام اختیارم به دست اوست ای واقف از حال زار و ناتوانم ای آگه از بینوایی و وضع پریشانم ای آگاه به احتیاجم و بی‌چیزیم ای رب من ای رب من ای رب من از تو درخواست می‌کنم به حق حقیقتت و به ذات مقدست و بزرگترین صفات و اسماء مبارکت که اوقات مرا در شب و روز به یاد خود معمور گردانی و پیوسته به خدمت بندگیت بگذرانی و اعمالم را مقبول حضرتت فرمایی تا کردار و گفتارم همه یك جهت و خالص برای تو باشد و احوالم تا ابد به خدمت و طاعتت مصروف گردد ای سید من ای کسی که تمام اعتماد و توکلم بر اوست و شکایت از احوال پریشانم به حضرت اوست ای رب من. . . (لطفی کن) و به اعضا و جوارحم در مقام بندگیت قوت بخش و دلم را عزم ثابت ده و ارکان وجودم را به خوف و خشیت سخت بنیان ساز و پیوسته به خدمت در حضرتت بدار تا آنکه من در میدان طاعتت بر همه پیشینیان سبقت گیرم و

از همه شتابندگان به درگاهت زودتر آیم و عاشقانه با مشتاقانت به مقام قرب حضرتت بشتابم و مانند اهل خلوص به تو نزدیک گردم و بترسم از تو مانند ترسیدن یقین کنندگان و با اهل ایمان در جوار رحمتت همنشین باشم خدایا و هر که با من بد اندیشد تو مجازاتش کن و هر که مکر ورزد به کیفرش برسان و مرا بلطف و رحمتت نصیب بهترین بندگانت عطا کن و مقام مقربترین و مخصوصترین خاصان حضرتت کرامت فرما که هیچکس جز به فضل و رحمتت این مقام نخواهد یافت و باز جود و بخشش بی‌عوضت از من دریغ مدار بزرگی و مهربانی کن و مرا به رحمت واسعه‌ات از شر دو عالم محفوظ بدار و زبانم را به ذکر خود گویا ساز و دلم را از عشق و محبت بی‌تاب گردان و بر من منت گذار و دعایم مستجاب فرما و از لغزشم بگذر و خطایم ببخش که تو خود به بندگاناز لطف دستور عبادت دادی و امر به دعا فرمودی و اجابت را ضمانت کردی اینک من به دعا رو بسوی تو آوردم و دست حاجت به درگاه تو دراز کردم پس به عزت و جلالت قسم که دعایم مستجاب گردان و مرا به آرزویم (که وصال توست) برسان و امیدم را به فضل و کرمت ناامید مگردان و از شر دشمنانم از جن و انس کفایت فرما ای که از بندگانت بسیار زود راضی میشوی ببخش بر بنده‌ای که بجز دعا و تضرع بدرگاهت مالک چیزی نیست که تو هر چه بخواهی میکنی ای که نامت دوای دردمندان و یادت شفای بیماران است و طاعتت بی‌نیازی از هر چه در جهان ترحم کن به کسی که سرمایه‌اش امید به توست و اسلحه‌اش گریه است ای بخشنده کاملترین نعمت ای دفع کننده هر بلاء و مصیبت ای نور دلهای وحشت زده در ظلمات (فراق) ای دانای علم ازل تا ابد بی‌آموختن درود فرست بر محمد (ص) و آل محمد (ع) و با من آن کن که لایق حضرت توست و درود و رحمت خدا بر رسول گرامیش و امامان با برکات از اهل بیتش و سلام و تحیت بسیار بر آن بزرگواران باد.

کمیل و دعایش

مشخصات کتاب

سرشناسه : مخبر دزفولی، عباس، ۱۳۶۵ - ۱۳۰۷ عنوان و نام پدیدآور : کمیل و دعایش/ عباس مخبر دزفولی مشخصات نشر : قم: جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، دفتر انتشارات اسلامی، ۱۳۶۸. مشخصات ظاهری : ص ۷۵ فروست : (جامعه مدرسین حوزه علمیه قم. دفتر انتشارات اسلامی۵۴۹) شابک : ۳۰۰ریال وضعیت فهرست نویسی : فهرستنویسی قبلی یادداشت : چاپ چهارم: ۱۳۷۳؛ ۹۰۰ ریالچاپ ششم: تابستان ۱۳۷۵؛ ۱۷۰۰ ریال یادداشت : کتابنامه به‌صورت زیرنویس موضوع : کمیل‌بن زیاد، - ۸۲؟ق موضوع : دعای کمیل موضوع : دعاها شناسه افزوده : جامعه مدرسین حوزه علمیه قم. دفتر انتشارات اسلامی رده بندی کنگره : BP۲۶۹/۵/م۳ رده بندی دیویی : ۲۹۷/۷۷۴ شماره کتابشناسی ملی : م۶۸-۳۶۸۷

مقدّمه دفتر

بسمه تعالی کمیل شخصیتی جلیل القدر و از یاران خاص امیرالمؤ منین - علیه السلام - است . و در اوقات مخصوصی که نصیب همه نمی شده است ، مورد عنایت خاص آن حضرت قرار می گرفته است . مؤ لف محترم در این کتاب بخشی از حالات و روایت های او از آنحضرت را مورد استضائه قرار داده است . این دفتر بعد از بررسی کامل و ویراستاری و استخراج و غیره آن را طبع و در اختیار علاقه مندان به آن حضرت قرار داده است . امید است مورد قبول صاحب ولایت کبری امیرمؤ منان - علیه السلام - قرار بگیرد . دفتر انتشارات اسلامی وابسته به جامعه مدرسین حوزه علمیه قم

مقدمه

بسم الله الرحمن الرحیم الحمدالله رب العالمین وصلی الله علی محمد و آله الطاهرین . قال النبی (صلی الله علیه و آله) (الدعاء سلاح المؤ من)(۱) یکی از سنگرهای مهم انقلاب اسلامی مراسم پرشکوه مذهبی - مانند حج ، نماز جمعه ، دعای کمیل و سایر شعائر اسلامی - است که قبل از انقلاب در بیداری و آگاهی مردم و بعد از انقلاب در تثبیت و تداوم انقلاب نقش سازنده و مؤ ثری داشته و دارند و همیشه دشمن از این دژهای محکم خائف و درصدد بر هم زدن و تضعیف آنها بوده است ، و امروز هم بیش از پیش درصدد از هم پاشیدن این اجتماعات است ؛ گاهی به وسیله ترور ائمه جمعه و یا در مراسم حج بوسیله بی محتوا کردن آن از خاصیتش که همان بیداری مسلمین و مستضعفین است . یکی از آن مراسم دعای کمیل است که برنامه ای معنوی و سازنده است که بعد از انقلاب برنامه ای بسیار با شکوه و ملجاء اکثریت مردم و جایگاهی روحانی برای راز و نیاز با خدا گردیده است . دشمن زخم خورده برای درهم ریختن و تضعیف این مراسم نیز توطئه کرده و می کند ، به خصوص از راه تشکیك و وسوسه اندازی ، از آن جمله این که این دعا مدرك و سندی ندارد . لذا بعضی از برادران و جوانان عزیز از این حقیر خواستند که درباره کمیل و دعایش جزوه ای تهیه و در اختیار ایشان قرار دهم تا این شبهه رفع بشود و این دژالهی ، یعنی مراسم دعایی کمیل از وسوسه های شیطانی محفوظ بماند - و الله الموفق للصواب . ۱ - کمیل کیست ۲ - مدرك دعای کمیل ۳ - سخنان علی (علیه السلام) به کمیل ۴ - فضیلت و اهمیت دعا و آداب آن .

کمیل کیست ؟

دانشمندان علم رجال و درایه درباره کمیل چنین گفته اند : شیخ طوسی در کتاب رجال خود کمیل را از اصحاب امیرالمؤ منین و امام حسن مجتبی (علیهماالسلام) ذکر کرده است . ابن ابی الحدید که از علماء بزرگ اهل سنت است درباره کمیل می گوید : (کان من شیعهٔ علی و خاصته (۱) کمیل از شیعیان خاص امیرالمؤ منین بود) . و حجاج بن یوسف او را با کسانی که با او در پیروی از امیرالمؤ منین شریك بودند - به جرم شیعه بودن به قتل رسانید . او می گوید : کمیل عامل و فرماندار امیرالمؤ منین بود در شهری به اسم (هیت) که گویا در کنار فرات بود ، ولی کمیل در اداره کردن حوزه ماءموریتش تسلط کافی نداشته بطوری که لشکر معاویه بعضی از آبادیها و روستاهای او را مورد حمله قرار داد و کمیل نتوانست از آنها دفاع بکند و این برای او نقطه ضعفی بود و برای جبران کردن آن به بعضی از قرائی که تحت تصرف معاویه بود حمله نمود . امیرالمؤ منین به او اعتراض کرد و این جمله ارزنده را فرمود : (ان من العجز الحاضر اءن یهمل الوالی ما ولیه و یتکلف مالیس من تکلیفه (۲) یکی از دلائل ضعف یك مسؤ ول این است که موارد وظیفه خود را انجام ندهد و چیزی که وظیفه او نیست آن را انجام دهد) . ذهبی که یکی از علمای بزرگ اهل سنت است درباره کمیل چنین می گوید : (کان شریفا مطاعا ثقهٔ عابدا علی الشیعهٔ قلیل الحدیث قتله الحجاج کمیل مردی شریف و در میان قومش مورد احترام بود و دستورات او را اطاعت می کردند . مردی مورد اطمینان و در پیروی امیرالمؤ منین و اطاعت خدا می کوشید و کم سخن ، می گفت قاتل او حجاج بن یوسف بود) . علامه معاصر صاحب قاموس الرجال در توثیق کمیل می گوید : سید بن طاووس که از علمای بزرگ است در کتاب (کشف المحجهٔ) که آن را برای فرزندش نوشته و وصایای خود را باو می نماید می گوید : بعد از جنگ نهروان مردم از امیرالمؤ منین راجع به خلفاء سؤ ال نمودند ، حضرت به عبدالله بن عباس فرمود که ده نفر از اشخاص مورد اطمینان را برای گواهی احضار کن ، یکی از آنها کمیل بود که حضرت او را مورد اطمینان قرار داد . مرحوم حاج میرزا هاشم خراسانی در کتاب منتخب التواریخ ، معاصرین امیرالمؤ منین را به سه دسته : حواریین ، یاران ، و خواص اصحاب آن حضرت تقسیم می نماید . حواریین امیرالمؤ منین را چهار نفر : عمر و بن حمق خزاعی ، میثم تمار ، محمد بن ابی بکر و اویس قرنی ذکر کرده . و خواص اصحاب حضرت بسیارند ، از جمله آنها کمیل بن زیاد را ذکر نموده . سپس می گوید : کمیل از بزرگان تابعین بود که حجاج بن یوسف در سال هشتاد و سه هجری در سن نود سالگی او را به قتل رسانید . شیخ مفید که از

بزرگان شیعی متوفی ۴۱۳ و مورد توجه ولی عصر بوده است ، در کتاب ارزنده اش الارشاد می گوید : هنگامی که حجاج فرماندار کوفه شـد کمیل بن زیاد را طلبیـد ، جناب کمیل چون خون آشامی حجاج را می دانست مدتی متواری شد . حجاج حقوق و مزایای طائفه و قوم کمیل را قطع کرد . وقتی کمیل فهمید با خود اندیشـید که من در سـنین پیری هسـتم و شایسته نیست که خوشاوندانم به واسطه من در مضیقه و ناراحتی قرار گیرند ، لذا خود را به ماءموران حجاج معرفی نمود . وقتی چشم حجاج به کمیل افتاد گفت من خیلی دوست داشتم که به تو دست یابم . کمیل گفت : از عمر من چیزی باقی نمانده لیکن موعد خدای تعالی است و بعد از قتل نیز حسـابی است و مولا‌یم امیرالمؤ منین (سـلام الله علیه) به من خبر داده که تو قاتـل منی . حجـاج گفت : آری ، تو در کشـتن عثمـان شرکت داشـته ای . سـپس حجاج ملعون امر کرد گردن این پیر مرد صحابی را با شمشیر زدند . صدوق (علیه الرحمه) که از بزرگان علمـای شیعی و در حـدود دویست کتـاب و تـاءلیف از او به جای مانـده در کتاب امالی خود گویـد : امیرالمؤ منین دست کمیل را گرفت و به صـحرا برد و آهی کشید و فرمود : (الناس ثلثة عالم ربانی و متعلم علی سبیل نجاة و همج رعاع اتباع کل ناعق یمیلون مع کـل ریـح لم یستضـیئوا بنور العلم یلجـاؤ ا الی رکن ، یا کمیل العلم خیر من المال العلم یحرسک و انت تحرس المال و المال تنقصـه النفقـة و العلم یزکو بالانفاق . یا کمیل العلم دین یدان به یکسب الانسان الطاعة فی حیاتة و جمیل الا حدوثة بعد وفاته و العلم حاکم و المـال محکوم علیه یا کمیل هلک خزان الاموال و هم احیاء و العلماء باقون ما بقی الـدهر اعیانهم مفقودة و امثالهم موجودة) . (۲) (مردم سه دسـته اند : گروهی عالم ربانیند (در معارف حقه و علم مبداء و معاد دانا هسـتند) و گروهی متعلم اند ، و دسـته سوم مردم فرومایه اند که مانند مگسان بهر طرف باد وزیدن گیرد به آن طرف حرکت می کنند از روشنایی علم بهره نیافته اند و متکی به یک تکیه گـاه محکم نیسـتند . کمیل ! علم بهتر از مال است ، زیرا تو مال را نگهـداری می کنی در صورتی که علم تو را نگهـداری می نمایـد ، مـال به واسـطه بخشـش کم می شود ، اما علم بوسـیله انفاق زیاد می گردد . ای کمیل ! علم برنامه ای است که انسان به آن عمل می کند ، به وسیله علم به دین است که انسان در حال حیات می تواند خدا را اطاعت کند و بعد از مرگ اثر خیر او باقی بماند - ای کمیـل ! علم حـاکم است و مـال محکوم علیه است . ای کمیـل ! خزانه داران مـال و ثروت هلاک شدنـد و خزانه داران علم و دانشـها زنـده انـد ، و علمـاء و دانشـمندان تـا روزگـار بـاقی است جاودانـند . بـدنهای آنها از نظر پنهاست اما نشانه های آنها در دنیا موجود است) . طریحی صاحب کتاب معروف (مجمع البحرین) می گویـد : کمیل از بزرگان اصـحاب امیرالمؤ منین و صاحب سر آن حضـرت . بعد از آن در ماده (نفس) می گوید : کمیل از امیرالمؤ منین سؤ ال کرد از شما تقاضا دارم که نفس مرا به من معرفی فرمایید . حضرت فرمود مقصود شما کدام نفس است . عرض کرد مگر انسان بیش از یک نفس دارد . حضرت مفصلا بیان کرد که انسان دارای چهار نفس است : ۱ - نامیه نباتی ۲ - حسیه حیوانی ۳ - ناطقه قدسی ۴ - کلیه الهی . و هر یک از اینها دارای پنج قوه و نیرو و دو خاصـیت هسـتند . (نـامیه نباتی) دارای پنـج نیرو است : ۱ - ماسکه ۲ - جاذبه ۳ - هاضمه ۴ - دافعه ۵ - مربیـه ؛ یعنی نیروی نظم دهنـده در اعضـاء . امـا دو خاصـیت ، کم و زیاد شـدن آنها است . و منشاء این نیروها کبـد می باشـد و این دو خاصـیت نزدیک به حیوانیت است . (حسیه حیوانی) نیز دارای پنج نیرو است : ۱ - بینایی ۲ - شنوایی ۳ - بویایی ۴ - چشایی ۵ - لامسه . که همـان حـواس پنجگـانه می باشــند . و دو خاصـیت آن ، رضـا و غضـب اسـت و منشـاء آنهـا قلب اسـت و ایـن دو صـفت شبیه به درنـدگانست . ناطقه قدسـی) نیز دارای پنـج نیرو است : ۱ - فکر ۲ - ذکر ۳ - علم ۴ - حلم ۵ - آگـاهی ، و اینها منشاء جسـمی ندارنـد بلکه انسـان از این بعـد شبیه ترین مخلوقـات به ملائکه است . و دو خاصـیت این نفس ، پاکیزه بودن و حکمت است . (کلیه الهی) دارای پنج نیرو است : ۱ - بقاء درفنا ۲ - نعمت در سختی و شقاء ۳ - عزت در ذلت ۴ - فقر در غنا ۵ - صبر در بلاء . و این نفس دارای دو خاصیت است : ۱ - حلم و بردباری ۲ - کرم و بزرگواری . و این نفس کلیه الهیه است که مبـداء آن خـدای تعالی است که می فرماید : (و نفخت فیه من روحی)(۳) و بازگشت آن به سوی خدای تعالی است چنانچه می فرماید : (ارجعی الی ربک راضیة مرضیه)(۴) سپس امیرالمؤ منین به کمیل فرمود . عقل و خرد در وسط اینهاست تا هر کس هر چه بگویـد یا قضاوت کنـد از

روی قیاس و میزان معقول باشد . بعد از بیان این مطالب صاحب روضات الجنان گوید : این جریان کمیل با امیرالمؤ منین از حکمتهایی است که کمتر در کتابهای حدیث نظیر آن دیده می شود و خود دلالت دارد که کمیل دارای معرفتی کامل و منزلتی بزرگ و در معنویات دارای مقامی رفیع و قدری منیع بوده است . نیشابوری در رجال خود گوید که : کمیل از خواص اصحاب امیرالمؤ منین است که حضرت او را ردیف خود بر شتر سوار کرد سپس کمیل از امیرالمؤ منین سؤ ال کرد : یا امیرالمؤ منین (ما الحقیقهٔ فقال مالک و الحقیقهٔ فقال اولست صاحب سرک قال بلی ولکن یرشح علیک ما یطفح منی فقال او مثلک تخیب سائلا فقال الحقیقهٔ کشف سبحات الجلال من غیر اشارهٔ فقال زدنی بیانا قال (علیه السلام) محو الموهوم و صحو المعلوم فقال زدنی بیانا قال هتک السر لغلبهٔ السر فقال زدنی بیانا قال نور یشرق من صبح الازل فیلوح علی هیا کل التوحید آثاره فقال زدنی بیانا فقال اطف السراج فقد طلع الصبح) . از امیرالمؤ منین سؤ ال می کند که حقیقت چیست ؟ - ظاهرا مقصود کمیل سؤ ال از حقیقت ذات مقدس است - لذا امیرالمؤ منین به او می فرماید (تو کجا ، حقیقت ذات کجا ؟) به قول شاعر برد خرد پی به کنه ذاتش اگر رسد خس به قعر دریا (کمیل اصرار می کند که آیا من صاحب سر تو نیستم ؟ حضرت فرمود بلی تو صاحب سر من هستی ولی رشحه هایی که از اسرار درونی من سرریز می کند به تو می رسد . عرض می کند آیا شخصی مثل شما سائل را ماءیوس می کند ؟ با این اصرار حضرت شروع می کند به بیان این مطالب که حقیقت کشف سبحات جلال است بدون اشاره ، یعنی حقیقت ذات را جز از طریق کشف نمی شود درک کرد . یا این که حقیقت ذات را جز از طریق تنزیه نمی شود شناخت - یعنی ذات مقدس را منزه دانستن از تمام چیزهایی که ما آن را تصور می کنیم . عرض کرد بیش از این بیان فرمایید . فرمود : انسان باید بداند که خدا در وهم او نیاید . همان طوری که در جایی دیگر امیرالمؤ منین فرمود (کلماپز تموهم باوها مکم فی ادق نظر فهو مخلوق مثلکم مردود الیکم) یعنی آنچه در وهم شما باید خدا نیست و مخلوق شما است . (وصحو المعلوم) یعنی علم با آگاهی یا مقصود آنست که معلومات انسان به کشف و روشنائی کامل برسد ، که تقریبا جمله دوم بیانی است برای جمله اول که (محوالموهوم) باشد . یعنی هنگامی که انسان از عالم موهومات رها شد و علم خالصی پیدا کرد که در او هیچ گونه وهمی نباشد آنجاست که علم کشف حقیقت می کند . چون (صحو) در لغت به معنی بر طرف شدن ابر ، و صاف شدن هوا است که تقریبا موهومات به منزله ابر است که جلو معلومات را می گیرد ، وقتی آن ابر موهومات برطرف شد آفتات حقیقت ظاهر می شود که (صحوالمعلوم) است . عرض کرد بیشتر بیان فرمایید . حضرت فرمود پاره نمودن حجاب به واسطه غلبه سر . بعد کمیل عرض کرد بیشتر بیان فرمایید . حضرت فرمود : نوری است که از صبح ازل تابیدن می گیرد و آثار آن بر هیکلهای توحید پرتو می افکند . عرض کرد بیشتر بیان فرمایید . فرمود چراغ را خاموش کن که صبح طالع گردید . این جملات از فرمایشات امیرالمؤ منین (علیه السلام) جزء جمله های عمیق و پرمعنی و شاید جزء اخبار متشابهات باشد . عرفاء درباره آنها خیلی بحث و تحقیق کرده اند ، از آن جمله فیلسوف ارجمند ملا عبدالرزاق لا هیجی صاحب شوارق در تحقیق این فرمایشات گوید : چون کمیل از اصحاب دل بوده و در خواست مقام ولایت که مقام فناء در ذات است می نمود و حال او اقتضای سؤ ال از حقیقت نمود ، لذا حضرت جواب او را طوری فرمود که دلالت داشت که آن مقام مقامی عیالست ؛ یعنی امیرالمؤ منین به دیگری این طور مطالب را نفرمود ، اولا او را ترغیب می کند به سیر و سلوک لایق به اهل حال ، کمیل عرض می کند آیا من صاحب سر تو نیستم حضرت فرمود بلی تو صاحب سر من هستی ولی چون دیگ سینه من بجوش آید آنچه از او سرریز می کند به تو می رسد . کمیل اصرار می کند و عرض می کند شخص کریمی مثل شما سائل را ماءیوس می کند ؟ حضرت فرمود (الحقیقهٔ کشف سبحات الجلال من غیر اشارهٔ) یعنی حقیقت آنست که کثرتها که وجود موهوم دارند در هنگام روشن شدن چراغ علم محو و متلاشی شوند و غیر حق چیزی باقی نمانند و تجلی نکند . قاضی نورالله شوشتری در کتاب مجالس المؤ منین می گوید : شیخ کامل مکمل : کمیل بن زیاد نخعی (قدس سره) ت کمیل کننده موحدین یار و همدم امیرالمؤ منین علی (علیه السلام) است . آن حضرت را رسم بودی که چون علوم و اسرار در باطنش موج زدی و خواستی که گوهر عرفانی بیرون اندازند کمیل را

پیش خواندی و بر او جواهر اسرار افشاندی ، سپس جریان خطبه (مالحقیقهٔ) را که گذشت ذکر می کند . اعثم کوفی در تاریخ خود گوید : عثمان در زمان خلاقش دستور داد که مالک اشتر و دوستان وی را از کوفه به شام نزد معاویه ببرند وقتی به نزد معاویه رسیدند سلام کردند و نشستند . معاویه جواب سلام داد و ایشان را احترام کرد و گفت : ای قوم از خدا بترسید (ولا تکونوا کالذین تفرقوا واختلوا من بعد ما جائهم البینات نباشید از کسانی که ایجاد تفرقه و اختلاف نمودند بعد از آن که دلائل حق برایشان روشن شده بود) یعنی معاویه سوء استفاده از آیه کرد . کمیل که از همراهان مالک اشتر بود فوری به معاویه جواب داد : ای معاویه ! (فهدی الله الذین امنوا بما اختلفوا فیه من الحق باذنه خدای تعالی راه راست را نشان آن قومی داد که درباره پیدا کردن حق اختلاف کردند) والله ای معاویه ما آنها هستیم . معاویه گفت : ای کمیل چنین نیست که تو می گویی . این آیه درشاءن جماعتی است که ایشان اطاعت خدا و رسول و اولی الامر را نمودند و کارهای نیکویی که اولی الامر نموده مخفی نکردند و معائب او را آشکار ننمودند . و مقصودش از این حرفها خودش بود . کمیل گفت اگر عثمان بر تو اعتماد نداشت تو را نگاهبان نمی کرد و ما را نزد تو نمی فرستاد . مالک گفت ای کمیل بگذار تا بزرگتر از تو سخن بگوید ، چون اشتر از او بزرگتر بود . کمیل خاموش شد و اشتر شروع به سخن گفتن نمود و گفت : ای معاویه ! تو نیکو می دانی که خدای تعالی این امت را به واسطه رسالت پیغمبر اسلام گرامی داشت و همچنین به سبب او این امت را بر دیگران برگزید . پیغمبر اکرم (صلی الله علیه و آله) به اندازه ای که مقدر بود در میان مردم زندگی کرد و چون اجل حتمی او فرار رسید به جوار رحمت الهی انتقال یافت ، بعد از وفات او جماعتی مردمان صالح مدتی بر کتاب خدا و سنت رسول الله عمل کردند - خدا به ایشان جزای خیر بدهد - بعد از ایشان چیزهایی حادث شد که نه بر قانون خدا بودند و نه مؤ منین آن را پسندیدند ، بلکه آنها را انکار نمودند و امروز اگر چنانچه حکومتهای ما به راه حق بروند از ایشان خشنودیم اگر بر خلاف حق بروند خدای تعالی از اعمال ایشان خبر داده که می فرماید : (واذ اخذ الله میثاق الذین اوتوا الکتاب لتبیننه للناس ولا تکتمونه فنبذوه و راء ظهورهم و اشتروا به ثمنا قلیلا فبس مایشترون)(۵) یعنی (خدای تعالی از مؤ منین پیمان گرفته) یعنی کسانی که احکام خدا را پشت سر انداخته و به پول کمی آنرا خریداری کردند ، هان ای معاویه ما آنها نیستیم . گفتگوی مالک و معاویه طولانی است ما به قدر حاجت که مربوط به کمیل بود از آن نقل کردیم . صوفیه کمیل را یکی از چهار ولی می دانند که از چهار امام خرقه گرفته اند . صاحب طرائق الحقائق چنین می گوید : مرحوم میرزا محمد تقی ملقب به مظفر علی شاه کرمانی در کتاب (بحر الاسرار) می گوید : طریقه حقه از چهار امام به وساطت چهار ولی از شیعیان خاص اهل بیت جاری و در میان مردم منتشر گردیده ۱ - از مولانا امیرالمؤ منین ، اسدالله الغالب ، علی بن ابی طالب (علیه السلام) به واسطه کمیل بن زیاد . ۲ - از سید الساجدین به واسطه ابراهیم ادهم . ۳ - ار مولینا جعفر بن محمد صادق به واسطه با یزید بسطامی . ۴ - از حضرت رضا (علیه السلام) به واسطه معروف کوفی .

مدرک دعای کمیل

برخی از مدارک دعای کمیل و یا کتابهای که این دعا را نقل کرده اند عبارتند از : ۱ - ابوجعفر محمد بن حسن علی شیخ طائفه حقه شیعه معروف به شیخ طوسی (رضوان الله علیه) متولد ۳۸۵ و متوفی ۴۶۰ که به عقیده کلیه علمای رجال از اکابر علمای شیعه و مرجع فضلای زمان بوده و دو کتاب از کتب اربعه (تهذیب و استبصار) از آثار آن بزرگوار است . و بسیار جلیل القدر و عظیم المنزله و در تمام علوم دینی خبیر و در علم و عمل و کمالات نفسانی بی نظیر بوده است . وی در کتاب (مصباح المتهجد) درباره دعای کمیل چنین گوید : روایت شده که کمیل بن زیاد امیرالمؤ منین را دید که : در شب نیمه ماه شعبان در حال سجده این دعا را می خواند سپس شروع می کند به دعای مشهور کمیل . ۲ - علامه بهبهانی (معروف به استاد الکل فی الکل) متوفی ۱۲۰۶ که در حدود دویست تاءلیف دارد ، در تعلیقات خود راجع به کمیل می گوید : (و هو المنسوب الیه الدعاء المشهوره کمیل کسی است که

دعای مشهور منسوب به او است) . ۳ – علامه مجلسی (ملا محمد باقر متوفی ۱۱۱۱ صاحب کتاب بزرگ (بحار الانوار) که چاپ جدید آن یکصدو ده جلد شده است) در کتاب (زاد المعاد) که کتابی است در ادعیه در اعمال شب نیمه شعبان چنین می گوید : چون دعای کمیل بن زیاد که از خواص اصحاب حضرت امیرالمؤ منین (علیه السلام) است بهترین دعاهاست و از دعاهای این شب است و در اوقات دیگر نیز می توان آن را خواند با ترجمه ، در اینجا ایراد می نماید که در وقت خواندن یادآور معانی آن باشند تا فائده اش تمامتر و ثوابش عظیم تر باشد . نکته ای که باید ذکر شود اینست این قسمت از روی نسخه خطی زاد المعاد نوشته گردیده که در آخر نوشته شده : که این نسخه از روی دستخط خود مجلسی نوشته شده است که تاریخ آن ۱۱۰۷ است ، که تقریبا چهار سال قبل از وفات مجلسی بوده . ۴ – سید بن طاووس متوفی سال ۶۶۵ که از بزرگان علمای شیعه و بعضی گفته اند جزوکسانیست که به زیارت حضرت مهدی (علیه السلام) مشرف شده در کتاب (اقبال الاعمال) روایت کرده که کمیل بن زیاد گفت : روزی با مولایم حضرت امیرالمؤ منین علی (علیه السلام) در مسجد بصره نشسته بودم ، شب نیمه شعبان را یادآور شدیم ، حضرت فرمود هر بنده ای آن شب را به عبادت و احیاء بگذارند و دعای حضرت خضر (علیه السلام) را در آن شب بخواند البته دعای او مستجاب گردد . چون حضرت به منزل آمد شب به خدمت او رفتم ، چون مرا دید پرسید ای کمیل برای چکار آمده ای . عرض کردم برای دعای خضر آمده ام ، فرمود بنشین ، ای کمیل ! چون این دعا را حفظ نمایی و هر شب جمعه یک مرتبه و یا در هر ماهی یک مربته و یا در هر سالی سک مرتبه ، یا در هر عمری یک مرتبه بخوانی شر دشمنان از او دفع و خدا تو را یاری می کند و رزق و روزی تو زیاد می گردد و گناهان تو آمرزیده گردد ، ای کمیل ! چون مدتی زیاد در مصاحبت من به سر بردی تو را شایسته آن دیدم که با این دعای مبارك ممتاز و سرافراز گردانم . پس فرمود بنویس و خود حضرت املاء فرمودند و من نوشتم . سپس سید بن طاووس شروع می کند به نقل دعای معروف . ۵ – محدث قمی (حاج شیخ عباس) صاحب (مفاتیح الجنان) در (منتهی الآمال) در شرح حال کمیل گوید : دعای مشهور که در شب نیمه شعبان و شبهای جمعه می خوانند منسوب به آن جناب است . لازم به تذکر است که مرحوم حاج شیخ عباس قمی جزو علماء رجالی است که معروف است . مرحوم آیت الله العظمی بروجردی گاه گاه در علم رجال به ایشان مراجعه می کرد . ۶ – مرحوم حاج میرزا هاشم خراسانی که خود محققی کم نظیر بوده در کتاب ارزنده اش (منتخب التواریخ) در شرح حالات کمیل بعد از آن که جریان شهادتش را به دست حجاج نقل می کند می گوید : دعای کمیل که در شبهای جمعه و شب نیمه شعبان خوانده می شود منسوب به ایشان است . ۷ – علامه معاصر حاج شیخ محمد تقی شوشتری در کتاب (قاموس الرجال) در شمن حالات کمیل می گوید : صاحب دعای منسوب به او کار در شبهای جمعه و نیمه شعبان خوانده می شود . البته در ضمن روایت سید بن طاووس را نقل می کند که مذکور شد . ۸ – شیخ کفعمی (ابراهیم بن علی بن الحسن جبل عاملی) از علمای قرن هشتم که در اکثر علوم اسلامی ماهر و مردی زاهد و با تقوی بوده است و دارای کتابهای متعددی از آن جمله کتاب (بلدالامین) و (مصباح کفعمی) که جزو کتب دعا و بسیار معروف است در اعمال نیمه شعبان در ضمن دعاهای آن شب می گوید : (ثم ادع بماروی ان امیرالمؤ منین یدعوا به لیله النصف من شعبان و هو ساجد)(۶) یعنی در نیمه شعبان این دعا را که از امیرالمؤ منین روایت شده بخوان که حضرت در حال سجود آن را می خواند . محدث قمی تاریخ وفات کفعمی را نقل نمی کند ولی می گوید تاریخ تصنیف کتاب مصباح ۸۹۵ است . بعد در کتاب (هدیهٔ الاحباب) گوید : (کفعم) بر وزن (زمزم) قریه ای است از جبل عامل . نویسنده این اوراق گوید : از مطالب گذشته این طور نتیجه می گیریم که : ۱ کمیل از شخصیتهای بزرگ مورد اطمینان بلکه صاحب سر امیرالمؤ منین بوده است و علمای رجال همه او را مورد اطمینان دانسته اند . ۲ – بزرگانی که ذکر شدند این دعا را به کمیل نسبت داده اند . ۳ – اصطلاحی در میان علمای ما است تحت عنوان (تسامح در ادله سنن) ؛ یعنی آن طوری که در ادله واجباب بحث و تحقیق و دقت می کنند که این روایت یا روایات باید با چه شرائطی باشد تا یک حکم واجب یا حرام را از آن استنباط کنند ، آن شرائط را در مستحبات لازم نمی دانند چون مستحبات امری جزمی نیستند . ۴ – بزرگانی که شرح بر دعای کمیل

نوشته اند – مانند حاج کلباسی که از بزرگان محدثین و علماء بوده است و همچنین علامه سبزواری که شرحی علمی بر آن نوشته – تکیه بر شهرت دعا نموده و اصلا آن را مستغنی از بیان سند دانسته اند ، و در خیلی از کتب ادعیه سندی برای دعا ننوشته اند یعنی شهرت آن به قدری بوده است که احساس نیاز به ذکر سند نکرده اند . ۵ – فقرات دعا و جامعیت آن جهات فصاحت و بلاغت آن کاشف است که از منشآت امیرالمؤ منین (علیه السلام) است . ۶ – سنخیت دعا با دعاهای امیرالمؤ منین . ۷ – یک عمل مستحب که مناجات با خدا است و در هر حال مطلوبست چنانکه خطاب به موسی شد اذکرنی علی کل حال یعنی موسی ! در هر حالی مرا یاد کن) – و بیش از این نیاز به دلیل ندارد به خصوص اگر به رجاء ثواب خوانده شود – و الله العالم .

سخنان علی علیه السلام به کمیل

در خلال مطالعات بر خورد نمودم به ملحقات تفسیر (اصفی)(۷) تاءلیف محقق ارجمند و فیلسوف و فقیه بزرگوار مرحوم فیض کاشانی که در آنجا نقل از نسخه نفیس منحصر به فردی از نهج البلاغه سخنان امیرالمؤ منین را به کمیل ذکر کرده که شاید در خیلی نسخه های نهج البلاغه نباشد و در آن در حدود صد مرتبه امیرالمؤ منین (یا کمیل) می فرماید که دارای دستوراتی اخلاقی و عرفانی و توحیدی است ، لذا برای کمیل این جزوه در اینجا با ترجمه ذکر می نماییم تا – ان شاء الله مورد استفاده عموم برادران و خواهران قرار گیرد . روایت از حسن بن شعبه حرانی صاحب تحف العقول (۸) است که با یک سلسله اسناد از سعد بن زیدبن ارطاهٔ نقل می کند که گوید : کمیل بن زیاد را دیدم و از فضائل امیرالمؤ منین از او سؤ ال کردم ، در جواب گفت می خواهی تو را خبر دهم به وصیتی که امیرالمؤ منین به من نموده و آن وصیت برای تو بهتر است از دنیا و هر چه در آن است . در جواب گفتم : آری ، بعد گفت امیرالمؤ منین به من چنین وصیت نمود . (یا کمیل سم کل یوم باسم الله و قل لاحول ولا قوهٔ الا بالله . و توکل علی الله واذکرنا و سم باسمائنا وصل علینا . و ادربذلک علی نفسک و ما تحوطه عنایتک ، تکف شر ذلک الیوم ان شاء الله) . ای کمیل ! هر روز (بسم الله الرحمن الرحیم) بگو ، و سپس ذکر (لاحول ولا قوهٔ الا بالله) را بخوان و توکل بر خدا کن ، سپس اسامی ، (ائمه معصومین) را بگو و بر آنها درود و صلوات بفرست و به خدا پناه ببر و بعد به ما پناهنده شود ، و همچنین خود و اولاد و آنچه داری ، همه را به خدا و ما بسپار ، از شر آن روز مصون خواهی ماند . (یا کمیل ان رسول الله (صلی الله علیه و آله) ادبه الله وهو (علیه السلام) ادبنی و انا اودب المؤ منین و اورث الاداب المکرمین) . ای کمیل ! به تحقیق ، پیغمبر را خدا ادب آموخت ، و پیغمبر مرا ادب آموخت و من مؤ منین را ادب می نمایم . آداب را من برای بزرگان به ارث گذاشتم . (یا کمیل مامن علم الا و انا افتحه و مامن سر الا القائم (علیه السلام) یختمه) . ای کمیل ! هیچ علمی نیست مگر آنکه من آن را افتتاح کردم . و هیچ چیزی نیست ، مگر آنکه امام قائم (عج) آن را ختم کند . (یا کمیل ذریه بعضها من بعض و الله سمیع علیم ای کمیل ! (پیامبران و ائمه معصومین از یک نسل و شجره طیبه هستند که) بعضی تز ایشان از بعضی دیگرند ، و خداوند شنوا و آگاه است) . (یا کمیل لا تاخذ الا عنا تکن منا ای کمیل ! علمت را جز از ما مگیر ، تا از ما محسوب شوی) . (یا کمیل مامن حرکهٔ الاوانت محتاج فیها الی معرفهٔ ای کمیل ! هر حرکت و کاری از تو نیاز به شناخت دارد (باید در کارها با شناخت و معرفت وارد شوی) . (یا کمیل اذا اءکلت الطعام فسم باسم الذی لایضر مع اسمه داء و فیه شفاء من کل الاسواء) . ای کمیل ! هنگام غذا خوردن ، (بسم الله) بگو که با آن ، هیچ چیز ضرر نمی رساند . و در اسم خدای شفای هر دردی است . (یا کمیل وآکل الطعام ولا تبخل علیه ، فانک لن ترزق الناس شیئا و الله یجزل لک الثواب بذلک احسن علیه خلقک . وابسط جلیسک . ولا تتهم خادمک) . ای کمیل ! هنگام غذا خوردن ، کسانی را با خود در غذا خوردن شریک کن و بخل مکن ، زیرا تو مردم را رزق نمی دهی . و خدا در این کار تو را ثواب بسیار عطا می فرماید . اخلاق خود را با وی (کسی که با تو غذا می خورد) نیکو کن و با گشاده روئی با وی برخورد کن و به خدمتگذار خود تهمت مزن و با او خشن رفتار نکن . (یا کمیل اذا اکلت فطول اکلک لیستوفی من معک و یرزق منه غیرک) ای کمیل ! هنگامی که مشغول غذا خوردن می

شوی ، غـذا خوردن خود را طول بـده تـا کسانی که با تو غـذا می خورنـد سـهم خود را از سـفره برگیرنـد . (و دیگران نیز از غـذا و روزی خود اسـتفاده کننـد) . یا کمیل اذ اسـتوفیت طعامک فاحمـد الله علی ما رزقک بـذلک صوتک یحمـده سواک فیعظم بـذلک اجرک) . ای کمیـل ! وقتی که از غـذا خوردن فـارغ شـدی ، سـپاس خـدا را در مقابـل روزی که به تو داده ، به جـا بیـاور و هنگـام سپاسـگزاری صـدای خود را بلنـد کن تا دیگران نیز سپاسـگزاری کنند و بدین وسـیله اجر تو زیاد شود . (یا کمیل لا توقرن معذلک طعاما ودع فیها للماء موضـعا و للریـح مجالا ولا ترفع یدک من الطعام الا و انت تشـتهیه ، فان فعلت ذلک فانت تسـتمرئه ، فان صـحهٔ الجسم من قله الطعـام و قله الماء) . ای کمیل ! معـده خود را پر از غـذا نکن و جائی برای آب و تنفس باقی نگهـدار و دست از غـذا خوردن برمـدار مگر زمانی که هنوز به آن مایل باشـی و اگر چنین کنی ، از غـذا نیرو می گیری (یعنی غذا خوب جذب می شود) و بدان که سـلامت بدن از کم خوردن و کم نوشیدن است . (یا کمیل البرکهٔ فی مال من اتی الزکاهٔ و واسی المؤ منین و وصل الاقربین) . ای کمیل ! برکت در مال کسـی است که زکات می دهـد و به مؤ منان یاری می کند وصله رحم می کند . (یا کمیل زد قرابتک المؤ من علی مـا تعطی سواه من المؤ منین وکن بهم اراف و علیهم اعطف . و تصـدق علی المسـاکین) . ای کمیل به قوم خویش مؤ من خود ، بیشتر از قوم خویش غیر مؤ منت عطا و بخشـش کن و به آنها مهربانتر باش و نسـبت به آنان بیشتر عطوفت کن و به فقرا و مساکین صـدقه بـده . (یا کمیل لا ترد سائلا و لومن شـطر حبـهٔ عنب اوشق تمرهٔ ، فان الصدقهٔ تنمو عندالله) . ای کمیل ! نیازمندی را محروم نگردان ولو به نصف دانه انگور یـا خرمـا باشـد ، بـدرستیکه صـدقه نزد خـدا رشـد می کنـد . (یا کمیل احسن حلیـهٔ المؤ من التواضع و جمـاله التعفف و شـرفه التفقه و عزه ترک القـال و القلیـل) . ای کمیـل ! بهـترین زینت و آرایش مؤ من ، فروتنی . است و جمال او عفت و شـرف او یاد گرفتن (احکام دین) و آبروی او ، ترک بگو و مگو می باشـد . (یا کمیل فی کل صـنف قوم ارفع من قوم ، فایاک و مناظرهٔ الخسـیس منهم و ان اسـمعوک و احتمل وکن من الذین و صفهم الله (و اذا خاطبهم الجاهلون قالوا سلاما) . ای کمیل ! در هر صـنفی ، قومی است که بعضـی (از نظر فکری) بالاتر از بعضـی دیگرند . پس بپرهیز از بحث و کشمکش با انسانهای پست . و اگر بگفته تو گوش فرا داد از او تحمـل کن و از آنها باش که خـدایتعالی ایشان را توصـیف کرده که می فرمایـد : هر گاه طرف خطاب نادانان قرار گیرنـد ، با آرامش با آنها برخورد می کننـد . (یعنی ناسـزای آنها را تحمل می کننـد) . (یا کمیل قل الحق علی کـل حـال ووادالمتقین و اهجر الفاسـقین و جـانب المنافقین ولا تصاحب الخائنین) ای کمیل ! در هر حال حق را بگو و پشتیبان پرهیزکـاران بـاش از فاسـقین دوری کن و از منـافقین اجتنـاب کن و بـا خـائنین همنشـین مبـاش . (یـا کمیل لا تطرق ابواب الظالمین للاختلاط بهم و الا معهم و ایاک ان تعظمهم و ان تشهد فی مجالسهم بما یسخط الله علیک و ان اضطررت الی حضورهم فداوم ذکر الله و التوکل علیه و اسـتعذ بالله من شـرورهم و اطرق عنهم و انکر بقلبک فعلهم و اجهر بتعظیم الله تسـمعهم ، فانک بها توید و تکفی شرهم) . ای کمیـل ! در ظالمـان را مکوب برای آنکه بـا آنهـا رفت آمـد داشـته باشـی و با آنها کسب مال یا اعتبار کنی و بپرهیز از تعظیم کردن و اطـاعت ایشـان یـا حضور در مجـالس ایشان به کاری که سـبب غضب خـدا برتوگردد و اگر به حضور در مجلسـشان ناچـار شـدی دائمـا به ذکر خـدا باش و بر او توکل کن و از شـر آنها به خـدا پناه ببر و به تجملات آنها توجه نکن و در دل کارهای آنها را منکر باش و پیش آنها به خـدا تعظیم کن و عظمت خـدا را به آنها گوشـزد نما زیرا تو بدین وسـیله تاءیید می شوی و از شـر آنهـا ایمن می مـانی . (یـا کمیل ان احب ما تمتثله العباد الی الله بعـد الاقرار به و باولیائه التعفف و التحمل و الا صـطبار) . ای کمیل ! بهترین کاری که بنـدگان خـدا پس از اقرار به خـدا و اولیای خـدا ، می توانند انجام دهند ، عفت و بردباری و صبر است . (یا کمیل لاتـا النـاس اقتـارک و اصبر علیه احتسابا بعزوتستر) . ای کمیل فقر و ناچاری خود را به مردم آشـکار مکن و بر آنها صبر کن و برای خشـنودی خـدا و بـا عزت آنهـا را بپوشان . (یا کمیل لاباس ان تعلم اخاک سـرک . و من اخوک ؟ اخوک ، الـذی لایخـذلک عند الشدیـدهٔ ولا یقعـد عنک عنـد الجریرهٔ ولا یدعک ختی تساله ولا یذرک و امرک حتی تعلمه ، فان کان ممیلا فاصـلحه) . ای کمیل بـاکی نیست که برادرت را از سـر خود آگاه سازی ، اما کـدام برادر ؟ که هنگام سـختی تراپست نگردانـد و هنگام جریر ، (زیانهای

مالی) پشتیبان تو باشد و عقب نشینی نکند و اگر چیزی از او بپرسی بر تو خیانت نکند و تو را تنها نگذارد تا بداند که تو گرفتاری نداری و اگر گرفتاری داشته باشی آن را اصلاح کند . (یا کمیل المؤ من مراۀ المؤ من ، لانه یتامله فیسد فاقته و یجمل حالته) . ای کمیل ! مؤ من آئینه مؤ من است یعنی عیب های او را به او می گوید و تفقد حال او می کند و در فقر بیماری او را یاری می کند . (یا کمیل المومنون اخوۀ و لاشی ء آثر عند کل اخ من اخیه ای کمیل مؤ منین با یکدیگر برادرند و هیچ چیز نزد برادر اولی و بهتر از برادر نیست . (یا کمیل ان کم تحب اخاک فلست اخاه ، ان المومن من قال بقولنا ، فمن تخلف عنه قصر عنا و من قصر عنا لم بلحق بنا و من لم یکن معنا ففی الدرک الاسفل من النار) . ای کمیل ! اگر برادرت را دوست نداری برادرش نیستی مؤ من کسی است که پیرو ما ائمه معصومین باشد و گفتار ما را بگوید پس کسی که از گفتار ما تخلف کند از ما بریده و کسی که از ما جدا شود به ما ملحق نمی گردد و با ما نمی باشد پس (در آن صورت) در درک اسفل از آتش است . (یا کمیل کل مصدور ینفث فمن نفث الیک منا بامر امرک بسترد فاباک ان تبدیه ولیس لک من ابدائه توبه و اذا کم یکن توبه فالمصیر الی لظی) . ای کمیل ! هر افسرده دلی که دل اندوه بار دارد اظهار درد دل می کند ، پس کسی که اظهار درد دل با تو نمود آن را مستور کن مبادا آن را برای غیر اظهار و افشا کنی ، زیرا افشای آن توبه ندارد و گناهی که توبه نداشته باشد عاقبت آن آتش دوزخ است . (یا کمیل اذاعۀ سر آل محمد (صلوات الله علیهم) لایقبل منها ولا یحتمل احد علیها و ما قالوه فلا تعلم الا مومنا موفقا) . ای کمیل فاش کردن سر آل محمد (صلی الله علیه و آله) قابل جبران و گدشت نیست و از کسی تحمل نمی شود و سر آل محمد (صلی الله علیه و آله) را جز به مومن موفق و با هوش نگوئید . (یا کمیل قل عند کل شدۀ : (لاحول ولا قوۀ الا بالله) تکفها و قل عند کل نهمۀ : (الحمدلله) تزددمنها . و اذا ابطات الا رزاق علیک فاستغفرالله یوسع علیک فیها) . ای کمیل در هنگام هر شدت و سختی بگو (لاحول ولا قوۀ لا بالله) که خدایتعالی بوسیله آن ترا نجات می دهد . و نزد نعمت بگو (الحمدلله) که خداوند آن را فزونی می بخشد . پس هنگامی که رزق تو دیرتر رسید استغفار کن خداوند در کار تو گشایش می دهد . (یا کمیل انه مستقر و مستودع فاحذر ان تکون من المستود عین و انما یستحق ان یکون مستقرا اذا لزمت اجادۀ الواضحۀ التی لا تخربک الی عوج ولا تزیلک عن منهج) . ای کمیل ! ایمان بر دو قسم است : مستقر و مستودع ، (یعنی ایمان ثابت و ایمان عاریتی) بپرهیز از ایمان عاریتی ، و اگر می خواهی حتما مستحق آن باشی که ایمان مستقر داشته باشی ، هنگامی به آن موفق می شوی که ملازم راه و روش باشی که ترا به راه انحرافی نکشاند و از راه دست بر نگرداند : (یا کمیل لا رخصۀ فی فرض ولا شدۀ فی نافلۀ) ای کمیل ! برای کسی اجازه نیست واجبی را ترک کند و در انجام مستحبات به زحمت و مشقت بیفتد (یعنی در صورت مشقت داشتن نوافل ، ترک آن جایز است) . (یا کمیل انج بولایتنا من ان یشرککک الشیطان فی مالک و ولدک) ای کمیل به وسیله ولایت و دوستی خود را نجات ده که شیطان در مال و اولاد تو شرکت نکند . (یا کمیل ان ذنوبک اکثر من حسناتک و غفلتک اکثر من ذکرک و نعم الله علیک اکثر من عملک) ای کمیل ! به تحقیق که گناهان تو بیشتر از کارهای نیک تو است و غفلت تو از یاد خدا بیشتر از ذکر و یاد خداست و نعمتهای خدا بیش از عمل و کارهای تو است . (یا کمیل انک لا تخلو من نعم الله عندک و عافیته ایاک ، فلا تخل من تحمیده و تمجیده و تسبیحه و تقدیسه (و شکره) و ذکره علی کل حال) . ای کمیل بیرون از نعمتهای خدا نیستی ، در حالی که عافیت را به تو عنایت کرده (یعنی سرآمد تمام نعمتها عافیت است) بنابراین هیچگاه از حمد و تمجید و تسبیح و تقدیس و شکر گزاری و یاد او فارغ مباش (یعنی سلامت ، بدان واجد همه نعمتهای خدا هستی بنابراین ، غفلت از سپاسگزاری او مکن و در همه حال به یاد او باش . (یا کمیل لا تکونن من الذین قال الله (نسوالله نسیهم انفسهم) و نسبهم الی الفسق فهم فاسقون) . ای کمیل ! سعی کن از آنهائی نباشی که خدای تعالی درباره آنها فرموده : (آنها خدا را فراموش کردند ، پس خدا خودشان را از یاد خودشان برد) و نسبت فسق به آنها داد پس آنها فاسقند . (یا کمیل لیس الشان ان تصلی و تصوم و تتصدق ، الشان ان تکون الصلاۀ بقلب نقی و عمل عندالله مرضی و خشوع سوی و انظر فیما تصلی و علی ما تصلی ان لم یکن من وجهه وحله فلاقبول) . ای کمیل ! کار (شاءن) آن نیست که نماز بخوانی و روزه

بگیری و صدقه دهی ؛ بلکه کار آنست که نماز تو با قلب پاکیزه و کار خدا پسند و خشنوع کامل باشد و ببین در چه لباسی و بر چه زمین و فرشی نماز می گزاری ؟ اگر از راه مشروع و حلال نیست نماز تو قبول نخواهد شد . (یا کمیل اللسان ینزح من القلب و القلب یقوم بالغذاء فانظر فیما قلبک و جسمک فان لم یکن ذلک حلالا لم یقبل الله تسبیحک ولا شکرک) . ای کمیل ! زبان آنچه می گیرد و می گوید ، از دل است و دل انسان قوامش به غذا است . ببین دل خود را به چه وسیله تغذیه می کنی ؟ اگر از راه حلال نیست ، خدای تعالی تسبیح و ذکر ترا نمی پذیرد . (یا کمیل افهم و اعلم انا لانرخص فی ترک اداء الامانهٔ لاحد من الخلق ، فمن روی عنی فی ذلک رخصهٔ فقد ابطل و اثم و جزاوه النار بما کذب ، اقسم لسمعت رسول الله (صلی الله علیه و آله) یقول لی قبل وفاته بساعهٔ مرارا ثلاثا : یا اباالحسن اءد (اء) الامانهٔ الی البر و الفاجر فیما جل و قل حتی الخیط و المخیط . ای کمیل بفهم و بدان ما کسی را از مردم در ترک امانتها رخصت نمی دهیم ، پس کسی که از من نقل کند چنین رخصتی را بتحقیق بیهوده و گناه است و پاداش او آتش است به واسطه دروغی که گفته . سوگند یاد می کنم هر آینه شنیدم از پیغمبر اکرم ، یک ساعت قبل از وفاتش که سه مرتبه فرمود : یا اباالحسن ! (کینه امیرالمؤ منین علی (علیه السلام) است) امانت را به صاحبش رد کن ، خواه نیکوکار باشد یا بدکار ، خواه امانت کوچک باشد یا بزرگ ولو یک رشته نخ باشد . یا کمیل لاغز والا مع امام عادل ولا نفل الا نفل الا من امام فاضل ای کمیل ! جنگ وجهادی نیست مگر با امام عادل (یعنی با اذن و اجازه او) و استحبابی در نماز جماعت نیست مگر با امامی که دارای فضیلت است (یعنی امام جماعت حتما باید یک مزیت به ماءموم داشته باشد) . یا کمیل لولم یظهر نبی و کان فی الارض مومن تقی لکان فی دعائه الی الله مخطئا او مصیبا ، بل و الله مخطئا حتی ینصبه الله لذلک و یوهله له . ای کمیل ! اگر پیامبری روی زمین ظاهر نمی شد و در روی زمین یک مؤ من پرهیزکار می بود ، هر آینه در دعای خود به سوی خدا یا خطاکار بود و یا به هدف رسیدن و مصیب بود . (بعد فرمود) بلی قسم به خدا خطاکار بود تا اینکه خدای تعالی برای شما یک پیامبر می فرستاد و به مقام پیامبری او را منصوب می کرد و اهلیت و شایستگی او را گواهی می نمود . یا کمیل الدین لله فلاـ یقبل الله من احد القیام به الا رسولا اونبیا اووصیا . ای کمیل ! دین ، دین خداست . و خداوند قیام بر دین را از هیچ کس نمی پذیرد مگر از رسول یا نبی یا وصی باشد . یا کمیل هی نبوهٔ و رسالهٔ و امامهٔ و لیس بعد ذلک الاموالین متبعین او عامهین مبتدعین ، انما یتقبل الله من المتقین . ای کمیل ! (رهبری جامعه مسلمین به واسطه) نبوت و رسالت و امامت است و غیر از اینها ، یا ولایت از طرف امام دارند یا متحیر و بدعتگزار . بدرستی که خداوند کارهای نیک را از پرهیزکاران می پذیرد . یا کمیل ان الله کریم حلیم عظیم رحیم دلنا علی اخلاقه و امر ناباﻻ خذبها و حمل الناس علیها ، فقد ادیناها غیر متخلفین و ارسلناها غیر منافقین و صدقناها غیر مکذبین و قبلناها غیر مرتابین . ای کمیل ! خدای تعالی کریم و حلیم و عظیم و رحیم است خداوند دلالت کرده ما را به اخلاق و صفات خویش . امر کرده ما را که اخلاق او را در خود پیاده کنیم و مردم را نیز وادار به آن اخلاق نمائیم . پس به تحقیق ما ، این وظیفه را ادا نمودیم و بدون تخلف و دو روئی ، آن را به مردم رسانیدیم و بدون تکذیب احکام و دستورات الهی را تصدیق نمودیم و بدون شک و تردید آن را قبول کردیم . (یا کمیل لست و الله متملقا حتی اطاع ولا ممنیا حتی لا اعصی ولا مائلا اطعام الاعراب حتی انحل امرهٔ المومنین وادعی بها) . ای کمیل ! به خدا قسم ، من آن نیستم که چاپلوسی کنم تا مرا اطاعت کنند . و این تمنا را ندارم که با من مخالفت نکنند و رشوه به اعراب نمی دهم که مرا امیرالمؤ منین بگویند . توضیح آنکه این اوصافی را امیرالمؤ منین می شمارد ، اوصافی است که در معاویه و معاویه صفتان وجود دارد چون معاویه گاهی نهایت چاپلوسی را می کرد برای اغفال مردم و آرزوی او این بود که مردم با آرمانهای سیاسی او مخالفت نکنند . (یا کمیل انما حظی من بدنیا زائلهٔ مدبرهٔ و نحظی باخرهٔ باقیهٔ ثابتهٔ) . ای کمیل ! کسانی که از دنیا بهره و رشدند ، بهره دنیا زوال پذیر وگول زننده است و بهره ما از آخرت ، باقی و ثابت است . (یا کمیل ان کلا یصیر الی الاخرهٔ والدی نرغب فیه منها رضی الله والدرجات العلی من الجنهٔ التی یورتها من کان تقیا) . ای کمیل ! تمام مردم به سوی آخرت می روند ، ولی چیزی که ما از آخرت می خواهیم رضای خدا و درجات عالیه بهشت است که از خدای تعالی آن را به پرهیزکاران ارث می دهد .

(یا کمیل من لایسکن الجنهٔ فبشرهٔ بعذاب الیم و خزی مقیم : ای کمیل ! کسی که ساکن بهشت نشد پس مژده او را به عذاب دردناک و پستی دائمی) . (یا کمیل انا احمد الله علی توفیقه و علی کل حال اذا شئت فقم ای کمیل ! من خدای را در هر حال سپاس می گذارم بر توفیقی که به من عنایت فرموده (سپس فرمود) اگر خواستی بروی برخیز یعنی وقت تمام شده که این خود دستوری است درباره نظم در وقت و کارها) .

فضلیت و اهمیت دعا و آداب آن

۱ – فضلیت و اهمیت دعا

روایات و آیات در فضلیت و اهمیت دعا بسیار است از آن جمله در سوره بقره آیه ۱۸۲ می فرماید : (و اذا سئلك عبادی عنی فانی قریب اجیب دعوهٔ الداع اذا دعان فلیستجیبوالی ولیومنوا بی لعکم یرشدون ای پیغمبر ! هرگاه بندگان من از من سؤ ال کنند پس به تحقیق که من نزدیکم اجابت می کنم دعای دعا کننده را هنگامی که مرا می خواند پس باید اجابت کنند از من و ایمان بیاورند به من شاید ارشاد شوند) . و اما روایات : ۱ – پیغمبر اکرم می فرماید (الدعا مخ العبادهٔ (۹) دعا مغز عبادت است) . ۲ – و نیز می فرماید : (ان لایخطئه من الدعا احدی ثلاثه اما ذئب یغفرله و اما خیر یعجل له و اما خیر یدخرله (۱۰) بنده مومن از دعا بی بهره نمی ماند بلکه یکی از سه چیز عاید او می شود ؛ یا گناهی از او آمرزیده می شود و یا خیر دنیا و یا ذخیره و خیر آخرت به او می رسد) . ۳ – و نیز می فرماید : (سلوالله من فضله فانه یحب ان یسال واءفضل العبادهٔ انتظار الفرج (۱۱) از فضل خدای تعالی در خواست کنید زیرا خدا دوست دارد که از او بخواهند ، و بهترین عبادت انتظار فرج است) . ۴ – از حضرت امام محمد باقر علیه السلام سؤ ال کردند (ای العبادهٔ افضل ؟ فقال : ما من شی ء افضل عندالله من ان یسال و یطلب مما عندهٔ و ما احد ابغض الی الله ممن یستکبر عن عبادته و لا یسال ما عنده (۱۲) چه عبادتی بهتر است ، حضرت فرمود هیچ چیز بهتر نزد خدای تعالی نیست از کسیکه از عبادت خداوند تکبر می ورزد و از آنچه نزد او است سؤ ال نمی کند) . ۵ – باز از حضرت باقر نقل نموده اند که فرمود : (علیکم بالدعا فانکم لا تقربون بمثله ولا تترکوا صغیرهٔ لصغرها اءن تدعوا بها ان صاحب الصغار هو صاحب الکبار بر شما باد به دعا کردن ، زیرا شما به هیچ عبادتی مانند دعا به خدا نزدیك نمی شوید . و دعای کوچك را ترك نکنید به واسطه کوچکی آن و آن را بخوان به تحقیق که صاحب دعای کوچك همان صاحب دعای بزرگ است . ۶ – حضرت صادق به میسر که یکی از یارانش بود فرمود : (یا میسر ، ادع ولا تقل اءن الامرقد فرغ منه ان عندالله منزله لا تنال الا بمسئلهٔ ولو ان عبدا سدفاه ولم یسل لم یعط شیئا فسل تعط یا میسر انه لیس من باب یقرع الا یوشك ان یفتح لصاحبه (۱۳) ای میسر ! دعا کن مگو که کار گذشته است ، به تحقیق نزد خدای تعالی منزلت و مقامی است که به آن نمی رسی مگر به وسیله سؤ ال و دعا کردن و اگر چنانچه بنده ای دهانش از دعا بسته شود و دعا نکند چیزی به او داده نخواهد شد ، پس از خدا بخواهید به شما عطا می کند . ای میسر هر دری کوبیده شده امید است که به روی صاحبش باز شود) . ۷ – (قال امیرالمؤ منین ان احب الاعمال الی الله تعالی فی الارض الدعاء و اءفضل العبادهٔ العفاب و قال : و کان امیرالمؤ منین علیه السلام وجلا دعاء (۱۴) محبوب ترین اعمال نزد خدا در زمین دعا است و بهترین عبادت عفت است . بعد حضرت صادق فرمود امیرالمؤ منین علیه السلام مردی بود بسیار دعا کننده) . ۸ – و نیز از حضرت صادق نقل شده است که فرمود : (من لم یسل الله من فضله افتقر (۱۵) کسی که از فضل خداوندی سوال نکند نیازمند می شود) . ۹ – (قال رسول الله (صلی الله علیه و آله) : (الدعاء سلاح المومن و عمود الدین و نورا السموات و الارض (۱۶) دعا اسلحه مومن عمود دین و نور آسمانها و زمین است) . ۱۰ – (قال امیرالمؤ منین علیه السلام : الدعاء مفاتیح النجاح و مقالید الفلاح و خیر الدعا ما صدر عن صدر نقی و قلب و فی المناجاهٔ و سبب النجاهٔ و بالا خلاص یکون الخلاص فاذا اشتد الفرع فالی الله المفزع (۱۷) دعا کلید موفقیت و راه گشا به سوی رستگاری است

، و بهترین دعا آن دعائی است که از سینه پاک و دل با تقوی بیرون می آید ، و در مناجات است که دعا وسیله رستگاری است و به سبب اخلاص انسان از بلاهای دنیا و عذاب آخرت خلاصی می یابد ، پس در هنگام ناراحتی و فرغ شدید به خدا پناه ببرید) ۱۱ - (قال امیرالمؤ منین الدعاء ترس المومن و متی تکثر قرع الباب یفتح لک (۱۸) دعا سپر مومن است از بلا و هر گاه کوبیدن دری زیاد شد در به روی تو باز می شود) . ۱۲ - (الدعاء انفد من السنان الحدید دعا از نیزه آهنین کارگرتر است) . ۱۳ - عمر بن یزید گوید از حضرت موسی بن جعفر شنیدم که فرمود : (ان الدعا یردماقدر و مالم یقدر قلت ماقد قدر قد عرفته فمالم یقدر قال حتی لایکون (۱۹) دعا رد می کند بلائی را که مقدر شده و بلائی را که مقدر نشده . راوی عرض می کند بلائی که مقدر شده معلوم است و اما بلائی که مقدر نشده چیست ؟ حضرت فرمود چیزی که مقدر نشده آن بلائی است که باید مقدر بشود و دعا سبب می شود که مقدر نشود) . ۱۴ - حضرت صادق به یکی از یاران خود فرمود : (علیک بالدعا . فان فیه شفاء من کل داء (۲۰) بر تو باد به دعا زیرا شفای هر دردی است) .

۲ - آداب دعا

فیض کاشانی - بر اساس روایات - ده چیز را از آداب دعا ذکر نموده است : ۱ - مترصد بودن اوقات شریفه ؛ از روزها مانند روز عرفه که روز نهم ذیحجه است . و از ماه ها ماه رمضان و از ایام هفته روز جمعه و از اوقات هنگام سحر یعنی آخر شب نزدیک به صبح که در فضیلت تمام این اوقات روایت شده است و در این مواقع دعا به اجابت می رسد . ۲ - غنیمت شمردن حالات شریفه ، مانند حالی که دوصف کفر و اسلام روبرو می شوند و آن حالت انقطاع است و دعا در آن حال به اجابت می رسد . روایت شده است از حضرت صادق علیه السلام که فرمود : (اطلبواالدعا فی اءربع ساعات عند هبوب الریاح و زوال الافیاء و نزول المطر و اول قطرهٔ من دم القتیل المومن فان ابواب السماء تقتح عندهذهٔ الاشیاء (۲۱))) در چهار ساعت (وقت) دعا کنید و وخواسته های خود را از خد بخواهید : هنگام وزش بادها و هنگام زوال ظهر و هنگام نزول باران و هنگامی که اول قطره خون شهید در راه خدا به زمین ریخته می شود که در این اوقات درهای آسمان گشوده می شود) . و همچنین هنگام اقامه نماز و بین اذان و اقامه و در حال روزه که در تمام این حالات دعا مستجاب است . ۳ - روبه قبله دعا کند و دستهای خود را طوری بلند که زیر بغل او ظاهر گردد ، سلمان نقل می کند که پیغمبر اکرم فرمود : (ان ربکم حی کریم یستحی من عبده اذا رفع یدیه الیه ام یردهما صفرا (۲۲) پروردگار شما زنده و حیات بخش و بزرگوار است ، از بنده خود حیاء می کند که دست او به طرفش بلند شود و او را دست خالی برگرداند) . ۴ - (خفض الصوت) یعنی در هنگام دعا کردن نه آواز خود را خیلی بلند و نه خیلی آهسته بلکه حال متوسط داشته باشد . در روایت دارد هنگامی که پیغمبر اکرم به مدینه مهاجرت کرد وقتی نزدیک مدینه رسیدند مردم صدای خود را به تکبیر بلند کردند ، حضرت فرمود : (یا ایها الناس ان الذی تدعون لیس باصم ولا غائب ان الذی تدعون بینکم و بین اعناق رکابکم (۲۳) آن خدایی را که شما می خوانید نه کر است و نه غائب و به تحقیق آن کس را که شما می خوانید همیشه با شما است و از رگ کردن به شما نزدیکتر است) . ۵ - در دعا خود را به زحمت قافیه سنجی مقید نکند ؛ زیرا حال دعا کننده حال تضرع است و تضرع با تکلف سازگار نیست چنانچه خدای تعالی می فرماید : (ادعواربکم تضرعا و خفیه انه لایحب المعتدین (۲۴) خدا را با تضرع و پنهانی بخوانید که خدا متجاوزین را دوست ندارد) . تجاوز در دعا را امیرالمؤ منین بیان فرموده است که : ای دعا کننده چیزی که نشدنی و چیزی که مشروع نیست از خدا تقاضا مکن) . غزالی می گوید مقصود از آیه این است که دعا کننده از دعاهای ماءثور تجاوز نکند ، یعنی دعاهایی که از پیغمبر و ائمه معصومین رسیده از آنها تجاوز نکند . ۶ - تضرع وزاری کردن در دعا ، چنانکه پیغمبر اکرم (صلی الله علیه و آله) فرمود : (اذا احب الله تعالی عبدا ابتلاه حتی یسمع تضرعه (۲۵) وقتی خدای تعالی بنده ای را دوست بدارد او را مبتلا می کند تا تضرع وزاری او را بشنود) . و در فقره دعا است که : (ولا ینجینی منک الالتضرع الیک (۲۶) رهایی نمی دهد مرا از بلاها

مگر تضرع وزاری به سوی ذات مقدس تو) . ۷ – یقین داشته باشد که دعای او اجابت می شود چنان که پیغمبر اکرم فرمود : ادعواالله تعالی و انتم موقنون بالا جابهٔ و اعلموا ان الله سبحانهٔ لا یستجیب دعاء من قلب غافل (۲۷) خدا را بخوانید در حالی که یقین داشته باشید که خدا شما را اجابت می کند و بدانید که خدای تعالی اجابت نمی کند دعا را از دل انسان غافل) . در حدیث دیگر از امیرالمؤ منین نقل شده که (اذا دعوت الله فاقبل بقلبک وظن ام حاجتك بالباب (۲۸) هنگام دعا با حضور قلب دعا کن و اطمینان داشته باش که حاجت تو بر در خانه است) . ۸ – الحاح و اصرار در دعا کردن و دعا را سه مرتبه تکرار کردن . ابن مسعود نقل می کند که پیغمبر اکرم وقتی دعا می کرد سه مرتبه آن را تکرار می کرد . از حضرت باقر علیه السلام نقل شده که فرمود : (و الله لایلح عبد مومن علی الله فی حاحته الا قضاها له (۲۹) قسم به خدا که بنده مومن اصرار نمی کند در دعا مگر آنکه خدای تعالی حاجت او را بر آورده می کند) . ۹ – دعا را با ذکر خدا شروع کند ، که از حضرت صادق نقل شده که به حارث بن مغیره فرمود : (ایاکم اذا اراد ان یسال احدکم ربه شیئا من حوائج الدنیا حتی یبدا بالثناء علی الله عزوجل و المدحهٔ له و الصلاهٔ علی النبی (صلی الله علیه و آله) ثم یسل الله حاجتهٔ (۳۰) بر شما باد که هر گاه خواستید چیزی از امور دنیا بخواهید اول به حمد و ثنای خدای تعالی و درود و صلوات بر پیغمبر ابتدا کنید سپس حاجت خود را از خدا بخواهید) . یعنی از شرائط دعا است که اول به حمد ثنای الهی شروع کند و بعد مشغول دعا شود به خصوص صلوات بر محمد و آل او ؛ زیرا معصوم می فرماید : قبل از دعا صلوات بفرستید و بعد از دعا نیز صلوات بفرستید دعای شما مستجاب می شود به واسطه آنکه صلوات دعایی است که اجابت می شود و ذات مقدس منزه است که دعای اول آخر را اجابت کند و دعای وسطی را رد کند . هشام بن سالم از حضرت صادق علیه السلام نقل کرده که فرمود : (لایزال الدعاء محجوبا حتی یصلی علی محمد و آل محمد (۳۱) دعا به آسمان بالا نمی رود مگر هنگامی که دعا کننده بر محمد و آلش صلوات بفرستد) . ۱۰ – آداب باطنی است که در اجابت دعا نقش مهم و موثری دارند مانند توبه ورد مظالم و توجه به طرف خدای تعالی به تمام وجود ، لذا در روایت وارد شده که پیغمبر اکرم فرمود : (من احب ان یستجاب دعاءه فلیطب مطعمه و کسبه (۳۲) کسی که دوست دارد دعای او مستجاب شود باید اجابت دعا را در خوراك و کاسبی خود جستجو کند) . و نیز پیغمبر اکرم فرمود : (ترك لقمه حرام احب الی الله من الفی رکعهٔ تطوعا ورد دانق حرام یعدل عندالله سبعین حجهٔ مبرورهٔ (۳۳) ترك یك لقمه حرام نزد خداوند متعال محبوب تر است از دو هزار رکعت نماز مستحبی ، و یك دانه حرام را رد کردن نزد خدای تعالی برابر است با هفتاد حج پسندیده و مبرور) . و همچنین پیغمبر اکرم فرمود : (العبادهٔ مع اکل الحرام کالبناء علی الرمل (۳۴) عبادت با حرام خوردن مانند ساختمانی است که بر روی شن بنا شده باشد) و در بعضی از روایات دارد : مانند ساختمانی اسن بر روی آب بنا شده باشد . علامه فیض می فرماید : از این اخبار ده ادب دیگر استفاده می شود ، بعد به این ترتیب آنها را می شمرد : ۱ – بیان حاجت و نام بردن آن در دعا ، چنانچه امام صادق علیه السلام می فرماید : خدای تعالی اراده بنده را می داند ولی دوست دارد که حوائج نزد او ذکر شود . ۲ – تعمیم در دعا ؛ یعنی دعای عمومی کردن . ۳ – پیغمبر اکرم (صلی الله علیه و آله) می فرماید : اگر یکی از شما دعا می کند باید عمومی دعا کند . مثلا برای همه از خدا طلب سلامت و سعادت و روزی بنماید . ۴ – اجتماع در دعا ؛ یعنی دستجمعی دعا کردن ، چنانچه از امام سجاد روایت شده که : هیچ جمعیت چهل نفری خدا را نمی خوانند مگر آن که خدای تعالی ایشان را اجابت می کند . و اگر چهل نفر نبودند چهار نفر ده مرتبه خدا را بخوانند و اگر چهار نفر نبودند یك نفر چهل مرتبه تکرار کند ، خداوند عزیز جبار دعای ایشان را اجابت می کند . ۵ – گریه کردن در حال دعا . سید بن طاووس در کتاب (عدهٔ الداعی) گوید این از بزرگترین آداب و نقطه اوج آداب در دعا کردن است لذا حضرت صادق علیه السلام می فرماید : (اذا اقشعر جلدك ودمعت عیناك و وجل قلبك فدونك فقد قصد ولان جمود العین من قساوهٔ القلب علی ما ورد به الخبر وهو یوذن بالسعد من الله سبحانه و فیما اوحی الله تعالی الی موسی یا موسی لاتطول فی الدنیا املك فیقسو قلبك وقاسی القلب منی بعید (۳۵) هرگاه پوست بدن تو لرزید و اشك چشمت جاری شد و دل تو لرزید در آن هنگام از آن حال استفاده کن و بدان به مقصود خود نائل شده ای زیرا

خشکی چشم از قساوت قلب است چنان که در روایت وارد شده و همان حال اعلام می کند که بنده از خدا دور است و از چیزهایی که به موسی وحی شده که ای موسی آرزوی خود را در دنیا دراز مکن تا گرفتار سنگ دلی شوی چون کسی که سنگ دل شود از من دور است) . ۶ – اعتراف به گناه که منشاء دو چیز است : اء – انقطاع الی الله ؛ یعنی منقطع شدن از مردم و توجه کامل به خداوند متعال . ب – شکسته نفسی و تواضع در مقابل عظمت حق تعالی چنان که معصوم می فرماید (من تواضع لله رفعه الله (۳۶) کسی که برای خدای تعالی تواضع کند خدا او را بلند می گرداند) و خدای تعالی نزد دلهای شکسته است) . حضرت صادق علیه السلام می فرماید : (اذارق احدکم فلیدع فان القلب لایرق الا حین یخلص (۳۷) هر زمانی که حالت رقت بر شما دست داد دعا کنید زیرا قلب رقت پیدا نمی کند مگر هنگامی که خالص شود) . وشکس نیست که گناه مانع استجابت دعا است . و در روایت از حضرت صادق نقل شده که درباره دعا می فرماید : (انما هی المدحة ثم الثناء ثم الاقرار بالذنب ثم المسئلة انه والله ما خرج عبد من ذنب الا بالاقرار)(۳۸) که در این حدیث دعا را به مراتبی تقسیم می کند : اء – مدح و ثنای خدای تعالی ب – اقرار به گناهان ج – حاجت خواستن سپس معصوم می فرماید : قسم به خدا به کسی از گناهان بیرون نمی رود مگر به وسیله اقرار به گناهان . ۶ – توجه قلبی ؛ یعنی در حال دعا تمام اقبال و توجهش به طرف ذات مقدس باشد ، زیرا کسی که توجه به او نکند شایسته آن نیست که به او توجه نمائی همان طور که اگر کسی با تو سخن بگوید در حالی که می دانی توجهش به طرف تو نیست و او مستحق است که تو نیز به او توجه نداشته باشی ، لذا امیرالمؤ منین علیه السلام می فرماید : (لا یقبل الله دعاء قلب لاه (۳۹) خدا قبول نمی کند دعا را از دلی که به غیر او مشغول است و نیز حضرت صادق علیه السلام می فرماید : (اذا دعوت الله فاقبل بقلبک (۴۰) هر گاه دعا می کنی با دل خود توجه به خدای تعالی کن) . ۷ – اول دعا بعد حاجت خواستن . پیغمبر اکرم (صلی الله علیه و آله) به ابوذر فرمود : (الا اعلمک کلمات ینفعک الله عزوجل بهن قال بلی رسول الله ، قال : احفظ الله تجده امامک تعرف الی الله فی الرخاء یعرفک فی الشدة (۴۱) ای ابوذر تعلیم ندهم به تو کلماتی که به وسیله آنها خداوند بتو سود می رساند ؟ عرض کرد بلی یا رسول الله . حضرت فرمود خدا را فراموش نکن همیشه او را جلو خود می بینی (یعنی ترا از بلاها حفظ می کند) در هنگام آسایش خدا را بشناس در شدت به داد تو می رسد) . امیرالمؤ منین علیه السلام فرمود : کسی که از بلا و مصیبتی می ترسد و قبل از نزول مصیبت دعا کند آن مصیبت بر او وارد نمی شود . ۸ – دعا برای برادران و در خواست دعا از ایشان ، لذا از حضرت صادق علیه السلام نقل شده که فرمود : (من قدم اربعین من المؤ منین ثم دعا استجیب له (۴۲) کسی که اول برای چهل نفر از مومنین دعا کند بعد برای خودش دعا کند خدا دعای او را اجابت می نماید) . پیغمبر اکرم (صلی الله علیه و آله) فرمود : هیچ دعائی سریعتر از دعای مومنی که برای برادر غائبش می کند به اجابت نمی رسد . و نیز حضرت صادق علیه السلام فرمود : (دعاء الرجل لاخیه بظهر الغیب یدر الرزق و یدفع المکروه (۴۳) دعای شخصی پشت سر برادرش سبب زیادتی رزق و دفع شدت و مکروه می شود) . ۹ – در حوائج خود بر غیر از خدا تکیه نکند ، چنان که خدای تعالی می فرماید : (و من یتوکل علی الله فهو حسبه)(۴۴) کسی که بر خدا تکیه کند خدا امر او را کفایت می کند . و نیز حفص بن غیاث از امام صادق علیه السلام نقل می کند که فرمود : (اذا اراد احدکم ان لا یسئل ربه شیئا الا اعطاه فلییاس من الناس کلهم ولایکون له رجاء الا [من] عندالله فاذا علم الله ذلک من قلبه لم یسله شیئا الا اعطاه (۴۵) هر گاه می خواهید یکی از شما هر چه از خدا بخواهد خدا به او عطا فرماید باید از تمام مردم ماءیوس شود و امیدی جز به خدا نداشته باشد وقتی که این حالت را خدای تعالی در باطن او یافت هر چه از او بخواهد به او عنایت می کند) . ۱۰ – از حضرت صادق علیه السلام روایت شده که فرمود : در دعا رعایت ادب کن و ببین چه کسی را می خوانی و چگونه می خوانی و برای چه می خوانی و عظمت و کبریائی او را در نظر بگیر که بر سر و باطن تو آگاه است و آنچه از حق باطل در دل تو هست آنها را می داند ، و ضمنا هلاک و نجات خود را بشناس تا گاهی به عوض این که دعا برای نجات خود کنی دعا برای هلاک خود ننمایی ، و بدان اگر چنانچه خدا ما را امر به دعا نمی کرد ولی خالصانه او را می خواندیم ما را اجابت می نمود پس به طریق اولی ما را اجابت می کند

در صورتی که ما را امر کرده به دعا نمودن . از پیغمبر اکرم (صلی الله علیه و آله) سوال کردند که (اسم اعظم) کدام است فرمود : (کـل اسم من اسـماء الله اعظم و فرغ قلبک عن کل من سواه و ادعه بای اسم شئت (۴۶) هر اسـمی از اسماء خدای تعالی اسم اعظم است ، دل خود را از غیر خدا خالی کن و به هر اسمی می خواهی او را بخوان ترا اجابت می کند .

پی نوشتها

۱- کافی ، ج ۲ ص ۴۶۸. ۲- الخصال ، ص ۱۸۶، با مختصر اختلاف . ۳- سوره حجر، آیه ۲۹. ۴- سوره فجر، آیه ۲۸. ۵- سوره آل عمران ، آیه ۱۸۷. ۶- مصباح کفعمی ، ص ۵۵۵. ۷- تفسیر الاصفی ص ۳۷۴. ۸- تحف العقول ص ۱۱۴. ۹- المحجهٔ البیضا، ج ۲، ص ۲۸۲ و ۲۸۳. ۱۰- المحجهٔ البیضا، ج ۲، ص ۲۸۲ و ۲۸۳. ۱۱- المحجهٔ البیضا، ج ۲، ص ۲۸۲ و ۲۸۳. ۱۲- المحجهٔ البیضا، ج ۲، ص و ۲۸۳. ۱۳- المحجهٔ البیضا، ج ۲، ص و ۲۸۳. ۱۴- المحجهٔ البیضا، ج ۲، ص و ۲۸۳. ۱۵- المحجهٔ البیضا، ج ۲، ص و ۲۸۳. ۱۶- المحجهٔ البیضا، ج ۲، ص و ۲۸۴و کافی ج ۲ ص ۴۶۸. ۱۷- المحجهٔ البیضا، ج ۲، ص ۲۸۴. ۱۸- المحجهٔ البیضا، ج ۲، ص ۲۸۴. ۱۹- المحجهٔ البیضا، ج ۲، ص ۲۸۴. ۲۰- المحجهٔ البیضا، ج ۲، ص ۲۸۵. ۲۱- المحجهٔ البیضا، ج ۲، ص ۲۸۷. ۲۲- المحجهٔ البیضا، ج ۲، ص ۲۸۸. ۲۳- المحجهٔ البیضا، ج ۲، ص ۲۹۱. ۲۴- سوره اعراف ، آیه ۵۵. ۲۵- المحجهٔ البیضا، ج ۲، ص ۲۹۳. ۲۶- المحجهٔ البیضا، ج ۲، ص ۲۹۳. ۲۷- المحجهٔ البیضا، ج ۲، ص ۲۹۴. ۲۸- المحجهٔ البیضا، ج ۲، ص ۲۹۴. ۲۹- المحجهٔ البیضا، ج ۲، ص ۲۹۵. ۳۰- المحجهٔ البیضا، ج ۲، ص ۲۹۶. ۳۱- المحجهٔ البیضا، ج ۲، ص ۲۹۷. ۳۲- المحجهٔ البیضا، ج ۲، ص ۳۰۱. ۳۳- المحجهٔ البیضا، ج ۲، ص ۳۰۱. ۳۴- المحجهٔ البیضا، ج ۲، ص ۳۰۱. ۳۵- المحجهٔ البیضا، ج ۲، ص ۳۰۲؛ و الکافی ج ۲، ص ۳۲۹. ۳۶- المحجهٔ البیضا، ج ۲، ص ۳۰۲؛ و الکافی ج ۲، ص ۳۲۹. ۳۷- المحجهٔ البیضا، ج ۲، ص ۳۰۴؛ و الکافی ج ۲، ص ۴۷۷. ۳۸- المحجهٔ البیضا، ج ۲، ص ۳۰۴. ۳۹- المحجهٔ البیضا، ج ۲، ص ۳۰۵. ۴۰- المحجهٔ البیضا، ج ۲، ص ۳۰۶، الکافی ج ۲، ص ۵۰۹. ۴۱- المحجهٔ البیضا، ج ۲، ص ۵۰۶، الکافی ج ۲، ص ۵۰۷. ۴۲- اصول کـافی ، ج ۲ ص ۳۶۸. ۴۳- اصول کـافی ، ج ۲، ص ۳۶۹. ۴۴- المحجهٔ البیضا، ج ۲، ص ۳۰۷. ۴۵- المحجهٔ البیضا، ج ۲، ص ۳۰۸. ۴۶- محجهٔ البیضا، ج ۲، ص ۳۰۸.

درباره مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

بسم الله الرحمن الرحیم جاهِـدُوا بِأَمْوالِکُمْ وَ أَنْفُسِـکُمْ فی سَبیـلِ اللَّهِ ذلِکُمْ خَیْرٌ لَکُمْ إِنْ کُنْتُمْ تَعْلَمُـونَ (سوره توبه آیه ۴۱) با اموال و جانهای خود، در راه خدا جهاد نمایید؛ این برای شـما بهتر است اگر بدانید حضـرت رضا (علیه السّـلام): خدا رحم نماید بنده‌ای که امر ما را زنده (و برپا) دارد ... علوم و دانشهای ما را یاد گیرد و به مردم یاد دهد، زیرا مردم اگر سخنان نیکوی ما را (بی آنکه چیزی از آن کاسته و یا بر آن بیافزایند) بدانند هر آینه از ما پیروی (و طبق آن عمل) می کنند بنادر البحار-ترجمه و شـرح خلاصه دو جلد بحار الانوار ص ۱۵۹ بنیانگذار مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصـفهان شهید آیت الله شمس آبادی (ره) یکی از علمای برجسته شهر اصـفهان بودند که در دلدادگی به اهلبیت (علیهم السـلام) بخصوص حضـرت علی بن موسی الرضا (علیه السلام) و امام عصر (عجل الله تعـالی فرجه الشـریف) شـهره بوده و لـذا با نظر و درایت خود در سال ۱۳۴۰ هجری شمسـی بنیانگـذار مرکز و راهی شد که هیچ وقت چراغ آن خاموش نشـد و هر روز قوی تر و بهتر راهش را ادامه می دهنـد. مرکز تحقیقات قائمیه اصـفهان از سال ۱۳۸۵ هجری شمسـی تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن امامی (قدس سره الشریف) و با فعالیت خالصانه و شبانه روزی تیمی مرکب از فرهیختگـان حوزه و دانشـگاه، فعالیت خود را در زمینه های مختلف مـذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است. اهـداف :دفاع از حریم شیعه و بسـط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السـلام) تقویت انگیزه جوانان و عامه مردم نسبت به بررسـی دقیق تر مسائـل دینی، جـایگزین کردن مطالب سودمنـد به جای بلوتوث های بی محتوا در تلفن های همراه و رایانه ها ایجاد

بستر جامع مطالعاتی بر اساس معارف قرآن کریم و اهل بیت علیهم السّلام با انگیزه نشر معارف، سرویس دهی به محققین و طلاب، گسترش فرهنگ مطالعه و غنی کردن اوقات فراغت علاقمندان به نرم افزار های علوم اسلامی، در دسترس بودن منابع لازم جهت سهولت رفع ابهام و شبهات منتشره در جامعه عدالت اجتماعی: با استفاده از ابزار نو می توان بصورت تصاعدی در نشر و پخش آن همت گمارد و از طرفی عدالت اجتماعی در تزریق امکانات را در سطح کشور و باز از جهتی نشر فرهنگ اسلامی ایرانی را در سطح جهان سرعت بخشید. از جمله فعالیتهای گسترده مرکز : الف)چاپ و نشر ده ها عنوان کتاب، جزوه و ماهنامه همراه با برگزاری مسابقه کتابخوانی ب)تولید صدها نرم افزار تحقیقاتی و کتابخانه ای قابل اجرا در رایانه و گوشی تلفن سهمراه ج)تولید نمایشگاه های سه بعدی، پانوراما ، انیمیشن ، بازیهای رایانه ای و ... اماکن مذهبی، گردشگری و... د)ایجاد سایت اینترنتی قائمیه www.ghaemiyeh.com جهت دانلود رایگان نرم افزار های تلفن همراه و چندین سایت مذهبی دیگر ه)تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و ... جهت نمایش در شبکه های ماهواره ای و)راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی (خط ۲۳۵۰۵۲۴) ز)طراحی سیستم های حسابداری ، رسانه ساز ، موبایل ساز ، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک ، SMS و... ح)همکاری افتخاری با دهها مرکز حقیقی و حقوقی از جمله بیوت آیات عظام، حوزه های علمیه، دانشگاهها، اماکن مذهبی مانند مسجد جمکران و ... ط)برگزاری همایش ها، و اجرای طرح مهد، ویژه کودکان و نوجوانان شرکت کننده در جلسه ی)برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم و دوره های تربیت مربی (حضوری و مجازی) در طول سال دفتر مرکزی: اصفهان/خ مسجد سید/ حد فاصل خیابان پنج رمضان و چهارراه وفائی / مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان تاریخ تأسیس: ۱۳۸۵ شماره ثبت : ۲۳۷۳ شناسه ملی : ۱۰۸۶۰۱۵۲۰۲۶ وب سایت: www.ghaemiyeh.com ایمیل: Info@ghaemiyeh.com فروشگاه اینترنتی: www.eslamshop.com تلفن ۲۵-۲۳۵۷۰۲۳- (۰۳۱۱) فکس ۲۳۵۷۰۲۲ (۰۳۱۱) دفتر تهران ۸۸۳۱۸۷۲۲ (۰۲۱) بازرگانی و فروش ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹ امور کاربران ۲۳۳۳۰۴۵(۰۳۱۱) نکته قابل توجه اینکه بودجه این مرکز؛ مردمی ، غیر دولتی و غیر انتفاعی با همت عده ای خیر اندیش اداره و تامین گردیده و لی جوابگوی حجم رو به رشد و وسیع فعالیت مذهبی و علمی حاضر و طرح های توسعه ای فرهنگی نیست، از اینرو این مرکز به فضل و کرم صاحب اصلی این خانه (قائمیه) امید داشته و امیدواریم حضرت بقیه الله الاعظم عجل الله تعالی فرجه الشریف توفیق روزافزونی را شامل همگان بنماید تا در صورت امکان در این امر مهم ما را یاری نمایندانشاالله. شماره حساب ۶۲۱۰۶۰۹۵۳ ، شماره کارت :۶۲۷۳-۵۳۳۱-۳۰۴۵-۱۹۷۳و شماره حساب شبا : IR۹۰-۰۱۸۰-۰۰۰۰-۰۰۰۰-۰۶۲۱-۰۶۰۹-۵۳به نام مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان نزد بانک تجارت شعبه اصفهان – خیابان مسجد سید ارزش کار فکری و عقیدتی الاحتجاج - به سندش، از امام حسین علیه السلام -: هر کس عهده دار یتیمی از ما شود که محنتِ غیبت ما، او را از ما جدا کرده است و از علوم ما که به دستش رسیده، به او سهمی دهد تا ارشاد و هدایتش کند، خداوند به او می‌فرماید: «ای بنده بزرگوار شریک کننده برادرش! من در کَرَم کردن، از تو سزاوارترم. فرشتگان من! برای او در بهشت، به عدد هر حرفی که یاد داده است، هزار هزار، کاخ قرار دهید و از دیگر نعمت‌ها، آنچه را که لایق اوست، به آنها ضمیمه کنید». التفسیر المنسوب إلی الإمام العسکری علیه السلام: امام حسین علیه السلام به مردی فرمود: «کدام یک را دوست‌تر می‌داری: مردی اراده کشتن بینوایی ضعیف را دارد و تو او را از دستش می‌رَهانی، یا مردی ناصبی اراده گمراه کردن مؤمنی بینوا و ضعیف از پیروان ما را دارد، امّا تو دریچه‌ای [از علم] را بر او می گشایی که آن بینوا، خود را بِدان، نگاه می‌دارد و با حجّت‌های خدای متعال، خصم خویش را ساکت می‌سازد و او را می‌شکند؟». [سپس] فرمود: «حتماً رهاندن این مؤمن بینوا از دست آن ناصبی. بی‌گمان، خدای متعال می‌فرماید: «و هر که او را زنده کند، گویی همه مردم را زنده کرده است»؛ یعنی هر که او را زنده کند و از کفر به ایمان، ارشاد کند، گویی همه مردم را زنده کرده است، پیش از آن که آنان را با شمشیرهای تیز بکشد». مسند زید: امام حسین علیه السلام فرمود: «هر کس انسانی را از گمراهی به معرفت حق، فرا بخواند و او اجابت کند، اجری

مانند آزاد کردن بنده دارد».

